MŪSŲ SPARNAI

3
1953

LIETUVIŲ EVANG. REFORMATŲ
ŽURNALAS

OUR WINGS – Lithuanian Protestant Religious Journal

MŪSŲ SPARNAI – Krikščioniškosios Minties Lietuvių Evangelikų Reformatų Žurnalas

REDAKTORIUS IR ADMINISTRATORIUS – Eugenijus S. Gerulis

ŽURNALO ADRESAS: 4428 S. Western Ave, Chicago 9, Illinois, U. S. A.
Tel. LAfayette 3 – 4105

LEIDĖJAS – Lietuviai Evangelikai Reformatai Tremtyje.
Nuo 1953 m. sausio 1 d. žurnalo administravimą perima naujoji administracija: administratorius inž. Hermanas Pavilonis, iždininkas Jokūbas Trečiokas, sekretoriatas – K. Neimanienė, O. Tunkūnaitė ir A. Ramonis.

Viršelis "Kalėdų Kūdikėlis" – dailininko VYTAUTO IGNATAVIČIAUS

Religinio, Kultūrinio ir Jaunimo Skyrių Vinjetės – dail. prof. VYTAUTO K. JONYNO.

Kronikos Skyriaus Vinjetė – inž. HERMANO PAVILONIO

Tiražas 600 egz.

Spaudė M. Morkūno Spaustuvė,

3251 So. Emerald Ave, Chicago, Ill.

Printed in U. S. A.

MŪSŲ SPARNAI

KRIKŠČIONIŠKOS MINTIES LIETUVIŲ EVANGELIKŲ REFORMATŲ ŽURNALAS
Nr. 3 NAUJIEJI METAI 1953

GARBĖ DIEVUI AUKŠTYBĖSE IR RAMYBĖ ŽEMĖJE GEROS VALIOS ŽMONĖMS!

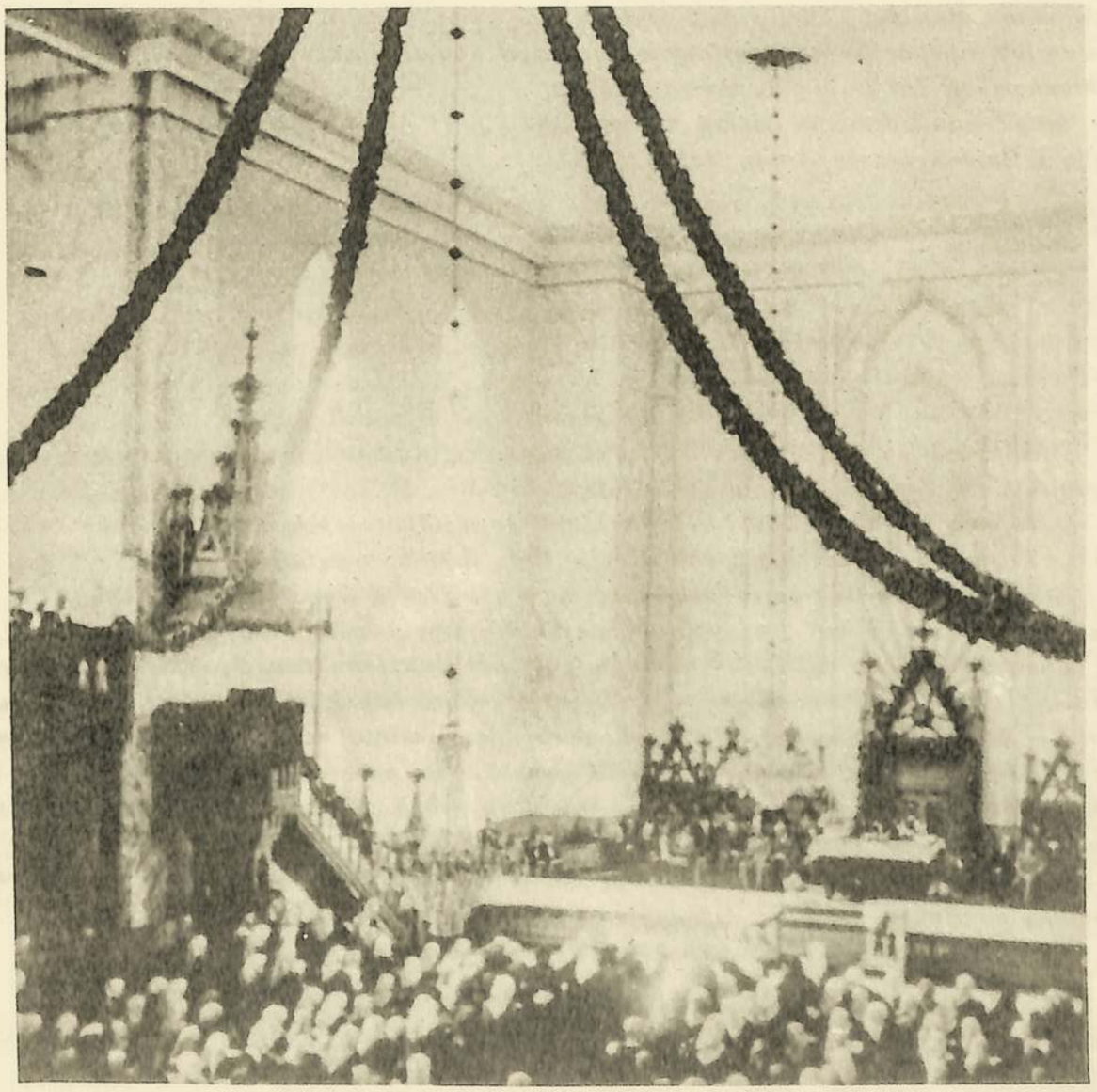

Pamaldos Biržų evangelikų reformatų bažnyčioje paskutiniojo Lietuvoje synodo metu – 1944 m.

LIETUVOS KONSULAS SVEIKINA REFORMATUS:

MŪSŲ SPARNAMS

Artėjant Kalėdų Šventėms ir Naujiems 1953 Metams, mūsų mintys skrieja pas savus: gimines, kaimynus — į Tėvynę Lietuvą ir į visas tas vietas, kurios mums yra artimos ir mielos.

Ne vienas iš mūsų, jeigu būtų galima, vyktumėm Kalėdų Švenčių proga Lietuvon — susijungtumėm ten su savaisiais bažnyčiose ir namuose.

Deja, esant Lietuvai svetimų okupuotai ir nuo laisvojo pasaulio geležine siena atskirtai, asmeniai jos ir joje esamųjų artimųjų atlankyti negalime.

Negalėdami to asmeniai padaryti, darykime dvasiniai. Švenčių proga susijunkime su savaisiais ir Tėvyne neišskiriamai. Pareiškime jiems ir Jai savo meilę ir atsidavimą. Pasižadėkime dar daugiau Tėvynę mylėti, Jai dirbt, aukoti, aukotis ir daryti viska, kad žiaurioji okupacija ir tironija nuo jos kūno kuogreičiausiai nukristų ir laisvė bei nepriklausomybė Jai ir jos žmonėms grįžtų.

Šia proga naudodamasis linkiu visiems MŪSŲ SPARNŲ skaitytojams maloniausių Švenčių ir laimingiausių Naujų Metų.

Chicago,
1952, gruodis.

Jūsų Petras P. Daužvardis,
Lietuvos Konsulas

MIELOS SESĖS IR BROLIAI!

Sveikiname su Kalėdų šventėmis visus mūsų Bažnyčios narius. Linkime, kad ateinantieji 1953 metai atneštų Jums laimę.

Dėkojame visiems mūsų bendradarbiams ir rėmėjams, prisidėjusiems prie mūsų veiklos. Tegu Aukščiausias stiprina mūsų jėgas ir didina veikliųjų eiles.

Atsiliepkite ir tie, kurie dėl kurių nors priežasčių buvote atokiau nuo savo tikybinės bendruomenės bei Bažnyčios. Prisidėkite prie bendro darbo.

Mūsų stiprybė ir viltis — vieningume ir nepalaužiamoje veikloje. Mes didžiuojamės savąja laisve, bet žinokime, jog ji nėra tik tam, kad išlaisvintų mus nuo visuomeninių ir asmeninių pareigų... Nevenkime bendruomeninio darbo. Nepamirškime savo kuratorinių mokesčių. Ne tik atsilyginkime, bet ir paremkime savąją spaudą. Tegu MŪSŲ SPARNAI pasiekia kiekvieną mūsų tikybinės šeimos narį, nežiūrint kurioje pasaulio šalyje jis būtų nublokštas.

Tvirtai tikime, kad Aukščiausiojo ranka mums padės išvaduoti Tėvynę ir atkurti, priešų sugriautą, laimingą Bažnyčios ir Tautos gyvenimą.

Tegu Viešpats Dievas mums padeda!

Jūsų KOLEGIJA:

Kun. prof. dr. P. Jakubėnas	Dr. Jokūbas Mikelėnas
Kun. prof. dr. K. Kumatauskas	Petras Bružas
Kun. Povilas Dilys	Petras Variakojis
Kun. Stasys Neimanas	Inž. Hermanas Pavilonis

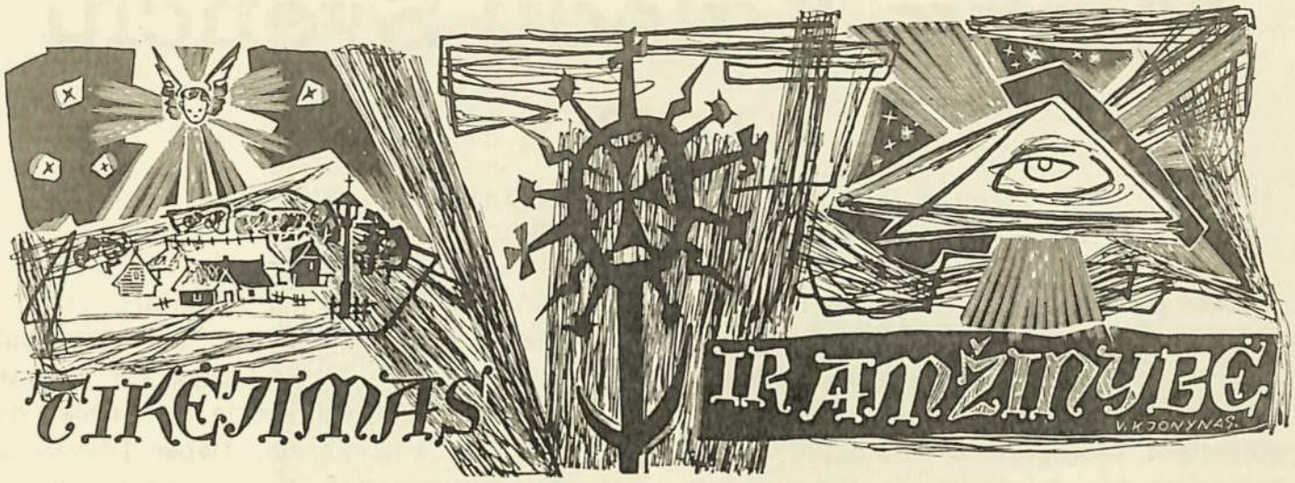

Religinio skyriaus vedėja – kuratorė HALINA DILIENĖ
Adresas: 1445 E. 65 th Pl., Chicago 37, Illinois, U.S.A. Tel. HY 3 – 2078

ĮŽANGINIS ŽODIS

Iki šiol "Mūsų Sparnai" religiniam klausimui nors ir skyrė ko ne pagrindinį dėmesį, tačiau tam reikalui atskiro oficialaus skyriaus neturėjo. Bet šiame numeryje minimas religinis skyrius, pavadintas: TIKĖJIMAS IR AMŽINYBĖ, jau atidaromas.

Mūsų religinis įsisąmonijimas savo esmėje kaip tik ir remiasi šiais dviem svarbiausiais pagrindais: tikėjimu ir amžinybe. Religijos esmė yra tikėjimas į Dievą Tėvą ir Jėzų Kristų, kaip mūsų Išganytoją, kaip į vieninteli tarpininką tarp Dievo ir žmogaus, ir į Šventąją Dvasią, kuri performuoja mūsų sielas pagal Dievo veidą. Gi antra – amžinasis pomirtinis gyvenimas. Kiek problemų glūdi toje sąvokoje?! Amžinojo gyvenimo problema nėra vien krikščionybės, ji yra bendra pasaulio problema. Klausimas – ar iš viso yra, ir koks yra tas gyvenimas – nuo amžių jaudina žmoniją.

Šio skyriaus rėmuose stengsimės atvirai ir nuoširdžiai gvildenti šiuos klausimus ir ieškoti sprendimo. Čia bus talpinami religiniai straipsniai – ar tai grynai teologiški moksliški, ar tai liečią bažnytinius reikalus.

Prašome malonius skaitytojus kreiptis į mus su visais rūpimais religiniais klausimais, praneškite mums jūsų pageidaujamas straipsnių temas, o mes pagal galimumą stengsimės jums patarnauti.

Prašykime Viešpatį, kad padėtų mums mūsų darbe, prašykime Jį, kad jis sutvirtintų mūsų tikėjimą į amžinybę, nes "JEIGU VIEŠPATS DIEVAS NESTATO NAMŲ, TAI VELTUI DIRBA TIE, KURIE JUOS STATO" – Psalmas 127,1.

Skyriaus Vedėja

PASVEIKINIMAS

Visus mūsų žurnalo skaitytojus, bendradarbius, rėmėjus bei talkininkus nuoširdžiai sveikiname ir linkime kilnios Kalėdų nuotaikos ir Dievo palaimintų laimingų Naujų 1953 Metų!

MŪSŲ SPARNAI

Mintys Kalėdų Švenčių Proga

— KUN. PROF. DR. POVILAS JAKUBĖNAS
Šveicarija

"Žodis įsikūnijo ir gyveno tarp mūsų" Jono 1,14.

Kalėdų naujiena perduota mums evangelistų Mato ir Luko atpasakojimuose ir Jono Evangelijos teologiniame pamokinime. Visai suprantamas dalykas, kad didelė krikščionių dauguma daugiau laikosi pirmojo atpasakojimo. Kas gi galėtų praeiti nepastebėjęs to meilingo Kalėdų įvykio žavingumo, kaip kad jis ypačiai pas Luką atpasakotas?! Nesuskaitomus kartus didžiausių menininkų nupieštas, o taipgi poetų apdainuotas ir muzikų išreikštas balsais! Tas Kalėdų įvykis neginčijamai priklauso dvasiniam žmonijos paveldėjimui.

Bet gi, šio džiugaus įvykio apipavidalinimas lyg pasakos forma turi ir savo neigiamumą. Yra manančių, kad Kalėdos priklausą, girdi, vaikų tikėjimui, kurį galima esą lengvai išbraukti, jei jau esi nebe vaikas, o subrendęs individas. Esą Kalėdų naujieną reikia laikyti tik meilinga, žavėtina poezija, kuri svarbi tik pačių kalėdinių apeigų malonios nuotaikos suteikimui. Dėja, nemąstoma, kad ši naujiena suaugusiam žmogui gali pasakyti teisybę, kuri jo gyvenimui privalėtų duoti lemiančios reikšmės.

Šis žmonių paviršutiniškumas daug mažiau paliečia Jono Evangelijos filosofišką pamokinimą. Čia nėra nei piemenų lauke, nei žvaigždės, kuri nurodo kelią į tvartą Betliejuje Rytų išmintingiesiems karaliams, ieškantiems vaikelio Kristaus. Čia nėra menininkams ko piešti, nerandame medžiagos nei Kalėdų vaidinimams. Čia turime tik didingąjį apreiškimo Žodį: **ŽODIS TAPO KŪNU.**

Ką mano evangelistas Jonas šiuo keistu ir paslaptingu išsireiškimu? Jonas nori pasakyti: štai Dievo stebūklingoji malonė įvyko pranašų laikotarpiui baigiantis — Žodis apreiškiamas dar tobuliau. Jis apreiškiamas per Jėzų Kristų. Jau nebepasigirsta, kaip anksčiau, Žodis tik garsas, per kurį Dievas santykiauja su mumis, dabar yra Žodis — asmuo. Dabar Dievas ne tik kalba, Jis veikia, Jis gyvena mūsų akyse. Žodis — kuris yra iš kūno ir kraujo. Taip "Žodis tapo kūnu ir mes matėme Jo skaistybę." Jonas rašo: "Jame buvo gyvybė, o gyvybė buvo žmonių šviesa." Dabar Dievas yra pats asmenyje, Jėzus Kristus — tai žmogus, kuriame mes sutinkame patį Dievą. Jonas sako: "Ką mes girdėjome, ką mes savo akimis matėme ir ką mūsų rankos čiupinėjo — gyvybės Žodį — tą žodį mes ir skelbiame. Todėl nėra jokio kito apreiškimo ir išganymo kaip tas, apie kurį pranašai sakė, ką Dievas mums Jėzuje ir per Jėzų sako.

Jono parašytos naujienos apie Kalėdų įvykį negalima taip jau lengvai atstumti, kaip kokią "vaikišką legendą". Beveik filosofiškai skamba ši trumpa ir mąstymu sunkiai pagaunama naujiena. O vis dėlto ji nėra filosofija, tai įvykis — kuris taip realus, kaip kad realūs du paskutinieji pasauliniai karai. Anas įvykis — tai revoliucija žmonijos vidujume.

Apie šitą regimą - neregimą pasaulio įvykį kalba evangelistas Jonas. Ir tai yra tikra Kalėdų naujiena. Tai ne meilingi Mato ir Luko Kalėdų pasakojimai. Ši apreiškimo tiesa yra mums tai, kas mums praveria Dievo širdį ir valią ir mums sako, kad mes esame Dievo akivaizdoje ir kokias mintis Jis mums turi.

Jono žodis pakelia mus iš žemiškos Kalėdų nuotaikos į tai, ką Dievas kiekvienam mūsų nori pasakyti į širdį:

— AŠ ESU TAVO TĖVAS, PILNAS MALONĖS IR TIESOS, KRISTUJE JĖZUJE, MANO MIELAJAME SŪNUJE.

Amerikietis kunigas HERMAN E. KOENIG, SALEM evang. reformatų bažnyčios klebonas, nuo pat lietuvių reformatų susiorganizavimo pradžios Čikagoje iki šiol yra mūsų veiklos nuoširdus bičiulis ir globėjas.

NAUJUOSIUS METUS SUTINKANT

– Kun. Stasys Neimanas –

Vėl žengiame į naujus metus; vieni prislėgta širdimi, susirūpinę, kiti su viltimi, plačiais, gražiais sumanymais ir užsimojimais. Kitaip ir negali būti, nes juk esame mąstantieji žmonės.

Tačiau gera tam, kurs nuoširdžiai taria: "Aš keliu savo akis į aukštybes, iš kur man pagalba ateina. Man pagalba ateina iš Viešpaties, kurs sutvėrė dangų ir žemę." Dievas yra ir lieka mūsų Viešpats, kurs neduos mums paslysti, jei visų pirma sieksime Jo viešpatavimo ir Jo teisėtumo. Viskas įvyksta Dievo šventa valia, kuri yra gyvenimas, pagalba, ramybė, džiaugsmas ir malonė tiems, kurie Juo pasitiki.

Kokią reikšmę turi mums naujieji metai? Tai nereiškia, kad mes vėl tapome vieneriais metais vyresni, bet kad daugiau subrendome savo įvairių pergyvenimų dėka. Todėl šis praėjęs laikas padarė mus griežtesniais, vertinant pasaulio įvykius ir norint juos palengti geresnėn linkmėn.

Tremtyje mūsų dvasiniu gyvenimu rūpinasi ir toliau Synodas, kuris jau keturis šimtus metų tiesia garbingas gaires mūsų veiklai. Dalį užsimojimų jau įgyvendinom, tebevykdome, o dalis ir toliau liks, lyg aukštai iškeltas švyturys, kuris turės nušviesti kelią į erdvę – į Amžinybę, kur žmogus laisviau, lengviau atsikvepia. Tad burkimės glaudžiau, senoji ir jaunoji karta, ankščiau ir naujai į čia atvykę, kiekvienas įneškime savo sumanymo ir veiklos dalį, tuomet mūsų siekimai bus vertingesni ir lengviau įgyvendinami. Būkime Dievo Žodžio vykdytojai, o ne tik klausytojai, klaidinantieji patys save.

BAŽNYČIOS UŽDUOTIS IR SKELBIMAS

— KUN. PROF. DR. KONSTANTINAS KURNATAUSKAS —
Vokietija

Noriu šiandien rašyti apie Bažnyčios užduotį ir Bažnyčios skelbimą mūsų laiko ribose.

Laikas, kurį mes dabar pergyvename, skiriasi nuo visų pasaulio laikotarpių, kurie iki šiol buvo. Nenoriu čia išreikšti sprendimo ar jis geresnis ar blogesnis už visus praėjusius, sakysiu tik vieną: jis yra visai kitoniškas, taip kitoniškas, kad beveik jokių praeities mastų negalima jam taikinti. Jame randasi daug eschatologinių žinių, ir jautrūs žmonės analizuoja šitas mūsų laiko žymes, jau mato dvasios akimis apokaliptinius jojikus, jojančius virš mūsų-nihilizme paskendusio-pasaulio, kalba apie pasaulio galą, apie Vakarų žlugimą, antrą Kristaus atėjimą ir t. t. Tačiau nieko tikrai žinoti negalime, tikra pasaulio padėtis lieka paslaptis. Bet manau, kad mūsų planeta dar nesubyrės, tapdama nauja visatos "supernoka". Greičiau pergyvename paskutinį aktą ilgos ir didelės dramos žmonijos istorijoje, kuri prasidėjo Renesanso ir Reformacijos laikotarpyje, prabėgo per ortodoksiją, įvairias spekuliacijas, švietimo socialines revoliucijas, romantizmą, racijonalizmą, pietizmą, pozityvizmą, kol mūsų laikų chaose atsistojo ant nihilizmo bedugnės. Turime į tai blaiviai atsižvelgti, be jokio sentimentalizmo arba "resentiment". Pergyvename daug daugiau negu "krizė", randamės jau "katastrofalinės krizės" viduryje. Negalvoju dabar apie ekonominius ir socialinius sunkumus, apie badą ir skurdą, ištrėmimą ir skaitlingų žmonių beviltiškumą. Šita krizė siekia giliau, ji liečia "žmogų, kaipo tokį", ji liečia mus visus. Mes žmonės jau nežinome kas tai reiškia: "būti žmogum"? Mes esame disorientuoti, esame abejonių kupini: kodėl ir kam gyvename dabartiniame pasaulyje, jeigu mums lieka tik vien šita gyvuliška egzistencija: gimti, tūlą laiką prabūti čia ant žemės ir paskui mirti... Ar tai turi kokią prasmę? Tokioj aplinkumoj Bažnyčia turi Viešpaties jai duotą už-

Dalis 1949 m. synodo dalyvių. Iš kairės dešinėn sėdi: kurat. B. Dilienė, dr. J. Mikelėnas, kun. prof. dr. P. Jakubėnas, garbės kuratorius prof. Vacl. Biržiška, kun. prof. dr. K. Kurnatauskas ir kun. P. Dilys. Stovi: prof. Vl. Jakubėnas, kun. Vyt. Kurnatauskas, kun. Neimanas ir mokyt. P. Bružas.

davinį, čia ji turi pasakyti lemiantį ir išvaduojantį žodį. Demoniškų balsų chorui Bažnyčia turi priešstatyti "Apreikšto Žodžio" skelbimą ir "krikščioniško žmogaus paveikslo" realizavimą...

Bažnyčia neturi tikslo savyje, Bažnyčia yra tik vien įrankis Aukščiausiojo rankose, Bažnyčia turi iš Jo paliepimą būti pasaulio sąžine, ir Bažnyčia turi šitą paliepimą išpildyti žmonių tarpe. Bažnyčia stovi virš visų politinių, ekonominių ir socialinių organizacijų ir programų, ji neturi joms tarnauti, nes **laisvėje glūdi Bažnyčios stiprybė ir moralinis autoritetas:** "Brangiai esate atpirkti, nebūkite žmonių vergais" (1 Kor. 7,23), šaukia ap. Povilas. Kaip iš vienos pusės Bažnyčia rems visas organizacijas ir programas tame, kur Dievo paveikslas žmoguje realizuojamas, taip antra vertus ji turi griežtai juos nukovoti ten, kur prieš šitą realizaciją atsiranda kliūtys, kur šitas Dievo paveikslas žmoguje niekinamas ir slopinamas. Žmogus, kaipo Dievo paveikslas, reiškia daug daugiau, negu tas iškraipytas ir nepilnas žmogaus atvaizdavimas, kokį mes randame mūsų periodinės spaudos skiltyse, arba įvairių organizacijų programose. Holistiniame aspekte Bažnyčia mato "visą žmogų" ir turi reikalą su žmogumi, kaipo dvasiška-sieliška-kūniška esybe, ir todėl Bažnyčia turi jam priminti jo gyvenimo tikslą ir buvimo prasmę. "Ką padėtų žmogui, jei jis visą pasaulį laimėtų, o savo sielai kęstų nuostolį, arba ką duos žmogus savo sielai atvaduoti? – Mato 16,26. Todėl Bažnyčia turi žmogui padėti jo paskyrimą atsiekti. Čia prasideda psichoanalitiškos Bažnyčios darbas, jos aktyvi politika ir šitas aktyvumas turi būti praktikuojamas su **didžiausiu atsidavimu ir energija,** nes Dievo paveikslui žmoguje grėsia iš demoniškų pasaulio galybių baisus pavojus.

Žymus amerikonų generolas, pasirašant 1945 m. rugsėjo mėn. 2 dieną Japonijos kapituliacijos aktą, pasakė: "Mes turime dabar paskutinę progą. Jeigu mums nepavyks įvesti į pasaulį tobulesnės ir geresnės sistemos, tik vien mirtis stovės prie mūsų durų. Mūsų dienų problema yra teologinė, t. y. religijos problema."

Kuratorius dr. JOKŪBAS MIKELĖNAS, ilgametis Kolegijos Prezidentas

Taigi, Bažnyčia turi dabar tokią progą, koki tik vieną kartą per šimtmečius atsiranda, progą pasakyti jos Viešpaties jai dovanotą žodį, kurs yra amžinas Logos, amžinybės Žodis!

Bažnyčia žino, kad ji kiekvienu laiku ir visur turi žmonėms nešti tokį skelbimą, kokio antro pasaulyje nėra, nes jos skelbimas yra vienintelis ir turi aukščiausią vertę.

Šito Bažnyčios "Žodžio" dviejų tūkstančių metų istorija buvo kupina karštų ginčų ir kruvinų karų, bet taip pat ir gražiausių triumfų, nes Bažnyčia eidavo savo šventą pareigą, turėdama aukščiausią paskirtį. Pradžia naujos eros – kuri dabar eina prie galo – buvo Reformacija. Aiškumo dėliai, noriu šitą vienintelį savo rūšies faktą suglausti dviejuose sakiniuose:

1. Bažnyčios skelbime turime reikalą su "Žodžiu", tai reiškia su pasekimu žmonių, kuriems tarnauja stebuklingas instrumentas – kalba, kurioje glūdi giliausios žmogaus egzistencijos paslaptys.

2. Antra vertus, šito "Žodžio" skelbėjai reikalauja iš žmonių, kad tas Žodis būtų jų pripažintas kaipo absoliutus, tai reiškia, kad jis totališkai valdytų jų esybę.

Pagrindu šito Bažnyčios skelbimo - Žodžio yra tūli istoriniai įvykiai:

Šešioliktais metais imperatoriaus Tiberijaus - Klaudijaus tolimoje Palestinoje, beveik užmirštame Romėnų imperijos užkampyje pradėjo savo veikimą jaunas vyras, amatininko sūnus – gal būt dailydės – vardu Juozapas ir jo jauna žmona Miriam, iš mažo Galiliejos miestelio Nazareto. Juozapas galėjo legitimuotis, kaip karališkų Dovydo namų įpėdinis. Tradicija, kokia užsilaikė Naujame Testamente, paduoda, kad Mirjam - Marija pagimdė savo sūnų stebuklingu būdu, ir Juozapas buvo tik nominaliai savo sūnaus tėvu. Juozapo ir Marijos moterystė buvo vėliau apdovanota dar keturiais sūnumis ir keliomis dukterimis. Tas pirmas sūnus gavo vardą Ješua, graikų forma Jėzus. Jis surinko skaičių pasekėjų – mokinių ir skelbdavo savo mokslą Galiliejoje, ypač prie Genezareto ežero kranto ir Jeruzalėje. Dar prieš jį su savo pamokslais apie artėjantį Dievo teismą veikė Jėzaus tolimesnis giminaitis Jonas, pavadintas "krikštytoju", nes jis krikštydavo darančius atgailą žmones Jordano upės vandenyje. Greit Jėzus turėjo konfliktus su vadovaujančiais žydų tautos vyrais, su oficialiais toros žinovais - rabinais ir su griežtos ekskliuzyvinės pariziejų sektos atstovais, o galop ir su kunigais. Jie užmetė jam ne tai, kad jis vadindavo save "rabbi" (neturėdamas, taip sakant, oficialaus stažo), bet kad jis pasisavino sau **totalinį autoritetą**, atremdamas rabinų ir pariziejų tvirtinimus ir reikalavimus savo griežta ir kategoriška antiteze: " **bet aš sakau jums...**" Pagal bendrą ir stipriai galiojančią žydų tradiciją taip kalbėti galėjo vienas "Mašiach", t. y. Mesijas, "Pateptasis", graikiškai "Chrystus", tas kurį Dievas siųs, kad Viešpaties dienoje užbaigtų tautos nelaimę ir nelaisvę, suteikdamas savo "išrinktajai tautai" pasaulio viešpatavimą. Nors Jėzus vengė viešai vadinti save "Mesiju", tai vis dėlto autoratyvinis ir absoliutus būdas, su kuriuo jis pasirodė žydų vadams, galėjo būti suprastas vien mesijaniškai. Svarbiausia jo konflikto su žydais priežastis buvo dvejopa: iš vienos pusės Jėzus sutriuškino stiprią, įstatymo keliu sudarytą vėlesniosios žydijos mokslo sistemą, tą darė savotiškai t. y. iš savo autoriteto ir galybės komentuodamas žydų Šventus Raštus, o antra vertus – Jėzus reikalaudavo iš visų be skirtumo atsivertimo, suteikdamas jiems iš savo iki šiol negirdėtos galios visokių nuodėmių atleidimą. Be to, iš jo išėjo stebuklinga dinamiška gydimo jėga (šiandien pasakytumėm "psychoterapinė dinamika"), kuri pritraukdavo kūniškai ir dvasiškai sergančius; net mirusius jis vėl atgaivindavo. Valdantieji sluoksniai, laikydami savo pareigą – apsaugoti tėvų palikimą, pamatė jame revoliucijonierių, tokiu būdu konfliktas buvo neišvengiamas. Jėzus suprato, kad jo kelias gali būti tik kentėjimo kelias, kuris pasibaigs mirtimi, ir jis visai aiškiai pasakė, kad šitas kelias jam jo tėvo Dievo paskirtas. Aplinkybė, kad Jėzus vadindavo Dievą savo tėvu, pasirodo žydų akyse blasfemiška, erzindavo juos, nes Jėzus vadino Dievą ne tik savo tėvu, bet ir tėvu visų tų, dėl kurių jis buvo atėjęs ir kurie priėmė jį. "Dievo Karalystė" t. y. naujas laikotarpis, turėjo žmonijai atidaryti akis į tas vertybes, kurios duoda žmonėms tikrą Dievo vaikų apibudinimą. Toli nuo visų politikos aspiracijų, kurių Jėzus ne tik vengė, bet ir neigė, eidavo jis savo dievišku, vidujinės dinamikos keliu, kol naujas jo draugo Betanijoje iš mirusių prisikėlimas ir jo iškilmingas įžengimas į Jeruzalę, kur minia pripažino ir apšaukė jį Mesiju, priveda prie galutinos katastrofos. Savo skaitlingų priešų pastangų dėka, jis buvo suimtas ir tumultuariniame teismo procese Romos prokuratoriaus Poncijaus Piloto nuteistas mirti ant kryžiaus.

Šitie trumpai čia pabrėžti bruožai yra aprašyti pirmose keturiose N. Testamento raštuose, kuriuos mes vadiname evangelijos; graikų tekstas kalba tiksliau apie vie-

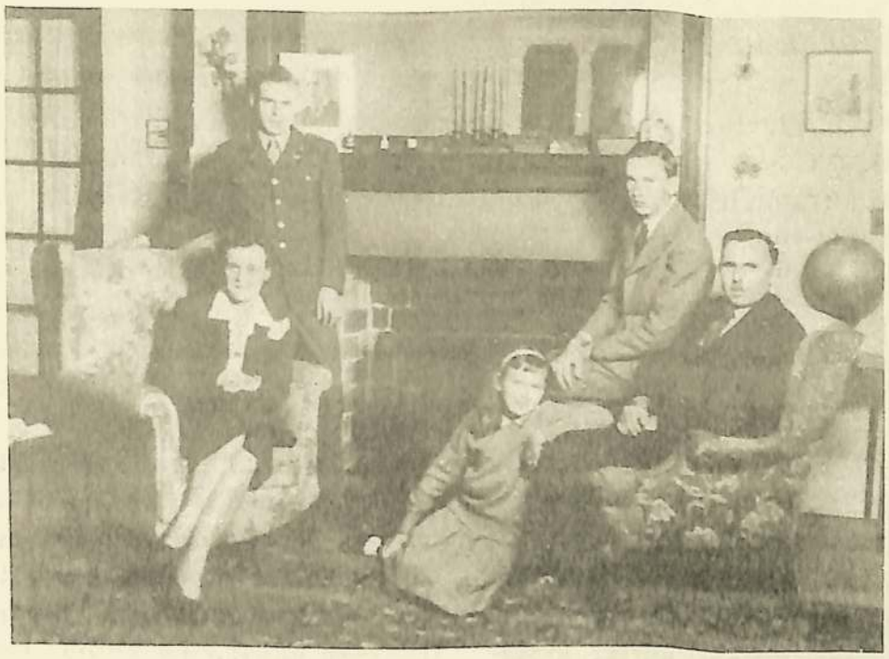

Kuratorius dr. M. DEVENIS – buvęs Sibiro tremtinys. 1951 m. synodo posėdžių direktorius, liet. Protestantų Sąjungos pirmininkas, MŪSŲ SPARNŲ žurnalo religinio skyriaus vinjetės fundatorius, su šeima.

ną evangeliją Mato, Morkaus ir t. t. Šitie keturi raštai visai bendroje prasmėje nėra biografijos, taip pat negalima į juos žiūrėti, kaip į istoriją senovės supratimo prasmėje, kaip pav. Thukydido "Peloponeso karas". Jos yra **tendencijos raštai**, ir nežiūrint to, kad kiekviena evangelija turi savo savistovę koncepciją, jose pasireiškia ta pati tendencija; būtent: šitas savo tautos atstumtas ir į romėnų - okupantų rankas atiduotas rabbi gyvojo Dievo veikimo dėka, kurį jis vadindavo savo tėvu, gavo savo įgaliojimo pripažinimą, kaipo jo sūnus ir Mesijas: trečią dieną po egzekucijos **jis tapo Dievo iš mirusių prikeltas**, bendravo 40 dienų su savo adeptais - mokiniais, mokindamas juos ir rodydamas jiems jų darbo kryptį, o galutinai jis buvo regimai paimtas nuo jų dangaus žengimo dienoje, duodamas jiems paskutinį įsakymą: "eiti į visą pasaulį ir padaryti mokiniais visus žmones". Aišku, kad pranešimuose apie Jėzaus prisikėlimą ir visą tą, kas po to įvyko, šitie evangelijos raštai išeina iš istorinių galimybių ribų, kaip mes esame pripratę spręsti, tačiau be abejo visas aprašymas nuo pirmo sakinio yra įstatytas į paskutinės realybės šviesą ir tik dėl jos mums paduotas. Jų vienintelis tikslas buvo parodyti Jėzaus autoritetą ir jo Dievo jam duotą įgaliojimą. Evangelistai nebūtų buvę tikri, kad jis, Viešpats, yra "tas Gyvas", kuris nuo dabar pasirodys nuolat ir visur veikiąs.

Nieko stebėtino, kad nuo pat pradžios, pirmiau žydų, o vėliau irgi romėnų ir graikų rašytojai, sutiko su abejone šitus pranešimus ir paneigė dieviškas Jėzaus Kristaus pretenzijas. Šita kova tęsėsi per šimtmečius, ji ne tik buvo vedama dvasios ginklais, bet buvo vartojamos pasaulinės prievartos ir brutališkumo priemonės ir tai iki mūsų laiko totalitarinėse valstybėse! Tai yra visai suprantama, nes tamsuma neapkenčia šviesos, taip buvo ir bus iki laiko galo!

Tačiau mes klausiame: ar galime laikyti šitus raštus tikrais? Į tai galime duoti tik vieną atsakymą: taip, nes bendrai mes turime senovės istorijoje labai mažai tokių

pranešimų, kurie būtų taip arti pačių faktų ir įvykių, kaip šitos evangelijos: tarp pačių istorijos faktų ir įvykių ir raštiško užfiksavimo yra tik 25 - 35 metų atstumas, vien tik Šv. Jono evangelija yra parašyta keletą dešimtmečių vėliau, bet — kaip tiksliai nustatyta — paeina dar iš pirmojo šimtmečio. Tačiau šitie raštai — evangelijos — nėra visai vienintėliai tik anų laikų šaltiniai... Turime labai turtingą jaunosios krikščionybės literatūrą, visų pirmiausias apaštalų Petro ir Povilo, tų pirmųjų misionierių laiškus, kurie yra datuoti dar ankščiau. Pirmam laiške Korintiečiams (15, 3-5) ap. Povilas paduoda mums **seniausį krikščionybės simbolį**, (t. y. pirmą konfesiją, pirmą parapijos išpažinimą), kuris, atsargiai skaičiuojant, paeina iš keturiasdešimtų metų t. y. 7 iki 10 metų po Jėzaus nukryžiavimo. Šitas simbolis paduoda mums sekančius įvykius kaipo faktus: "Kristus miręs už mūsų nuodėmes pagal Raštą", — "Kristus palaidotas ir trečią dieną prisikėlęs pagal Raštą", — "Kristus matytas Kėpo ir paskui dvylikos"!!!

Turime galop pažymėti vieną, būtent: nuo gyvenimo ir mirties šito "rabbi" išeina veikimas, kuris nėra nustojęs savo galios iki šiai dienai. Jis sudaro draugystę, kuri šiandien apima pasaulį. 10 dienų po Jėzaus atsisveikinimo su jo mokiniais, šis dinamiškas veikimas — Dievo dvasia savyje — "Šventoji Dvasia" pasirodė pirmą kartą ir parodė tokį veikimą, kuris tęsiasi nuolat iki mūsų laikų. Šita draugystė Naujajame Testamente vadinama "ecclesia". Ji buvo nuo pačios pradžios padalinta į atskiras grupes, kurių išpažinimas (credo) nevisuomet buvo vienodas, tačiau jos sutarė viename, būtent: kad Jėzaus, kaipo Kristaus autoritetas, yra absoliutus ir kad šventi Senojo ir Naujojo Testamento raštai tik šitame autoritete galioja. Šitie raštai yra reiškėjai to gyvojo žodžio, kurį Dievas per atskirus žmones ir galop per Kristų Jėzų pasakė pasauliui, nors šitie raštai dviejų tūkstančių metų bėgyje dažnai buvo aštriai kritikuojami, pradedant nuo graikų pirklio Marciono 150 m. po Kr. iki mūsų laikų istorinės — kritikos teologijos, tai visdėlto Bažnyčia viename buvo nepajudinamai visuomet to įsitikinimo: kad **Skelbimas Dievo Žodžio šitų raštų paduotas, sudaro Bažnyčios užduotį ir reiškia pasaulio vienintelį išganymą ir išlaisvinimą** "viva vox evangelii" (gyvas evangelijos balsas) negali ir neprivalo niekuomet nutilti.

Taigi, šita istorija apie Jėzų Kristų,

1951 m. REFORMATŲ SYNODO GARBĖS PREZIDIUMAS. Iš kairės dešinėn: mokyt. P. Bružas, prof. Ad. Varnas, E. Kailienė, pulk. J. Variakojis, liut. kun. J. Pauperas, liut. kun. A. Trakis, inž. P. J. Žiūrys, H. Y. Žiūrienė, synodo pirmininkas dr. M. Devenis, kun. S. Neimanas ir dr. J. Mikelėnas. Nuotraukoje trūksta: P. Pivariūno, J. Trečioko ir M. Vaidilos. *Foto J. Dagio*

apie jo žodžius, jo darbus, jo kentėjimą, mirimą ir prisikėlimą sudaro Bažnyčios skelbimą. Šitoje istorijoje sulig Bažnyčios skelbimu yra "Dievo Žodis" žmonėms, – Žodis tapo žmogumi, Dievas tapo žmogumi, – kito žodžio Bažnyčios skelbime būti negali, kaip pažymėta Povilo laiške žydams: "Dievas, daug sykių ir toleriopu būdu kalbėjęs kitados tėvams per pranašus, paskiausiai – šiomis dienomis kalbėjo mums per Sūnų, kurį įstatė visų dalykų tėvainiu, per kurį padarė ir pasaulį."

Tačiau, kad Bažnyčios skelbimas būtų pilnas, turi be **evangelijos apie Jėzų Kristų** būti skelbiama **Jezaus Kristaus evangelija**, kurioj Jis betarpiškai rodo silpniems žmonėms kelią į išganymą ir išlaisvina juos iš netobulybės. Istorijos bėgyje, Bažnyčia dažnai neužtektinai veikdavo, taikindama Viešpaties žodžius nelaimingos žmonijos gyvenime. Didžiausia priežastis visam piktam ir kliūtys gėriui buvo ir yra **meilės stoka**. Žmonės pastatė tarp savęs skiriančias juos sienas, net pati Bažnyčia, kuri sulig mūsų Mokytojo žodžiais turėtų būti **"una sancta"**, tapo padalinta į visą eilę denominacijų, kurių kiekviena pasiduoda iliuzijai, tartum ji turi teisybės monopolį ir vienintelį kelią į išganymą. **"Ekumeniškas darbas"** yra pirmas kilnus žingsnis prie "una sancta", bet man rodos, kad denominacijos tik viena ranka teoretiškai prisideda prie "ekumenes", kad praktiškai antra ranka varytų toliau savo partikuliarišką tradicionalizmą.

Dar netolimoje praeityje evangelikų bažnyčios dažnai darydavo kompromisus su valstybe, vergiškai varydavo vyriausybei pageidaujamą nacionalistinę politiką prieš kitas tautybes; konsistorijos ir synodai siųsdavo lojalumo adresus ir leisdavo vyriausybėms kištis į savo vidujinius, į šeimų, auklėjimo ir bažnyčios reikalus. O "valstybė" ir jos ekspozituros dažniausiai yra antitezės to, ką krikščioniškai visuomenei reikalinga ir naudinga! Todėl Bažnyčia jokiu būdu neprivalo lenktis prieš pasaulinius autoritetus ir galybes, Bažnyčios užduotis yra Kristaus dvasioje eiti, nors nepatogiu tiesos keliu, aukštai laikant Kristaus laisvės vėliavą ir prisidedant prie kiekvieno žmogaus dvasios išlaisvinimo, nes kiekviena atskira žmogaus siela daugiau reiškia, negu visas sekuliarizuotas pasaulis!!

Kaip pasakė Kristus: "Ką padeda žmogui, jei jis laimėtų visą pasaulį, savo gi sielai kęstų nuostolį? arba ką žmogus duos savo sielai atvaduoti?" Turėkime tik viltį, kad paskutinio dešimtmečio patyrimai patarnaus ir mūsų Bažnyčiai, kad ji atsivers nuo praeities klaidų, darys atgailą ir tuo taps Kristaus dvasios skelbėja ir pasekėja!

Toliau noriu privesti **du Kristaus žodžius**, kurie – jeigu Bažnyčia juos skelbs su visu rimtumu, net reikalui užėjus su pasiaukavimu – taps kelrodžiu ir pradžia tikro pasaulio atgimimo.

Kristus atsisveikindamas su savo artimiausiais, paliko jiems savo testamentą: "Aš jums duodu naują įsakymą mylėti viens kitą; kaip aš jus mylėjau, kad ir jūs viens kitą mylėtumėte. Anuomet kiekvienas pažins, kad jūs esate mano mokytiniai, jei viens kitą mylėsite." – Jono 13,35.

Tai yra svarbiausias Jėzaus įsakymas, Jo širdies krauju pašvęstas, tai yra irgi vienintelis krikščionybės kodekso paragrafas. Šitas įsakymas duotas prieš 2000 metų, o visdėlto jis yra mums, mūsų laikui, visai naujas, visai nesuprastas, visai netaikinamas žmonių gyvenime. Pažvelkime į šeimų santykius, į viešą veikėjų darbą, į spaudą, net tikybinių, konfesionalių, kur ankšta neapykanta ir aklas dabartinių ir buvusių bažnyčios vyrų pariziejizmas šventčia savo pergalės triumfą... Kur čia meilė, kur čia Jėzaus dvasia?

Skaudu yra žiūrėti, koks prieštaravimas ir priešingumas yra tarp krikščioniškojo mokslo dieviškojo Steigėjo, kurs už jį atidavė savo gyvybę, ir evoliucijos, kurią perėjo krikščionybė. Niekas negali paneigti, kad pagal Evangeliją pamatinis, net vienintelis Jėzaus reikalavimas, "Įstatymą ir Pranašus" apimantis Jo įsakymas, skar-

ba: "Mylėk Dievą, savo Viešpatį, visa savo širdimi, visa savo siela ir visa savo mintimi, o savo artimą, kaip pats save", — Mato 22,37. Jame yra mūsų gyvenimo norma, jo etinė ir religinė struktūra. Tik šito reikalavimo pildymas sprendžia apie mūsų krikščioniškumą ir... apie mūsų ateitį, t. y. amžiną gyvenimą! Savo eschatologinėje kalboje apie paskutinį teismą Jėzus nepasakė: "Tu būsi pražūdytas, nes tu netikėjai į Trejybę, į antro jos asmens įkūnijimą, arba tu netikėjai į persikeitimą duonos ir vyno šv. Vakarienės metu į mano tikrą kūną" ir t. t., bet vengiant visų dogmatiškų niuansų, jis tik pasakė: "Aš buvau išalkęs, o jūs mane pavalgydinote; aš buvau ištroškęs, o jūs mane pagirdėte; aš buvau nuogas, ir jūs mane aprengėte... ką jūs padarėte vienam mano mažiausių brolių, tai man padarėte", — Mato 25,35. "Palaiminti gailestingieji, nes jie laimės gailestingumą", — Mato 5,7. Tada Viešpats tars jiems: "Eikite, mano tėvo palaimintieji, paveldėkite jums nuo pasaulio įkūrimo prirengtą karalystę" — Mato 25,34.

Tikėjimo meilės ir meilės tikėjimo sintezė sudaro Jėzaus skelbimo ir gyvenimo pamatą ir kriterijų.

"Dievas yra meilė", — rašo ap. Jonas, o ap. Povilas skelbia: "pasilieka tikėjimas, viltis ir meilė, tie trys, bet meilė tarp jų yra didžiausioji (1 Kor. 13,13) ir Kristuje Jėzuje galioja tik tikėjimas, veikiąs per meilę (Gal. 5,6).

Taigi, pirmas ir svarbiausias Bažnyčios uždavinys yra skelbti **šitą meilę**, kuri buvo įkūnyta Jėzaus asmenyje. Bažnyčia turi **skelbti** ją taip, kad ji įeitų į šeimų gyvenimą, į mokyklas, į politiką, į socialines ir kultūrines organizacijas, ir būtų galutinai realizuota krikščionybės ateities istorijoje. Tame, deja, ir glūdi didžiausia Krikščionybės tragika, kad meilė, nors ji niekuomet visai neužgeso, net kaikada pasirodė kilniame heroizme, bet bendrai imant iki šiai dienai užėmė paskutinę vietą, o dažnai ir visiškai būdavo eliminuota! Paimkime tik vieną pavyzdį: Komunija, Šv. bendravimo vakarienė, tas aukščiausios meilės reiškinys tapo priežastimi aštrių ginčų, persekiojimų, net karų; jau nenoriu kalbėti apie "heretikų" inkviziciją, raganų procesus, žydų pogromus ir kolonijalinę Europos Valstybių politiką su autochtonu išnaudojimą ir likvidavimą.

Čia Bažnyčia turi savo misiją išpildyti, skelbdama savo Išganytojo Evangeliją apie Jo meilę be ribų ir atitaisyti senas ikšiolinio istorijos proceso klaidas, kad atstatytų pirmutinį krikščionybės stovį. Čia Bažnyčia stovi prieš didelį "arba...arba".

Einant prie galo, noriu trumpai nurodyti į vieną mūsų laiko momentą, kuris beveik iš visų žmonių daro neurotiką, būtent: "fobija", t. y. "baimė".

Baimė yra šiandien viešpataujanti galybė visur ir visuomet. Esame pilni baimės, galvojame apie mūsų dabartinę padėtį ir tamsią ateitį. Baimė buvo priežastimi mūsų iš tėvynės pabėgimo ir ištrėmimo; baimė apima mus, galvojant apie tėvynę ir savo artimus, baimė, baimė, baimė visur ir visuomet, baimė tapo integraline mūsų egzistencijos dalimi!! Kiekviena baimė yra mirties baimė, kuri yra pagrįsta žmogaus prasituacija! Paskutinį ir galutiną baimės nugalėjimą matome Šv. Jono Evangelijos žodyje 16,33 "Pasaulyje baimę turite, tačiau būkite ramūs, aš pergalėjau pasaulį". Jis yra vienintelis, kuris čia mums gali padėti ir tik Jėzaus pergyvenime galime pasilinosuoti iš slegiančios mus baimės. Kiekviena individuali baimė su žemiškais objektais turi savo metafizinę gilumą ir iš čia gali būti pašalinta. Tame glūdi paskutinis ir aukščiausias Bažnyčios skelbimo uždavinys.

Skelbdama linksmą apie Jėzų Kristų Evangeliją, ir jos visagalinčią dinamiką, Bažnyčia galės dalinai išlaisvinti žmoniją nuo baisios kankinančios baimės galybės.

Skelbimas apie meilę be ribų,

Skelbimas apie baimės nugalėjimą

štai du stulpu, ant kurių stovi ir amžinai stovės Bažnyčios rūmai!

ĮDOMI KNYGUTĖ

- Mykolas Plepys -

Visai netikėtai pateko man į rankas knygutė, užvardinta **"Iš kur atsirado ir kas tai yra evangelikų tikėjimas"**. Brošiūrą parašė dr. Lionginas Cegelskis ukrainiečių kalba. Šešta to veikalo laida išėjo Toronto mieste, Kanadoje. Išleido ukrainiečių evangelikų susivienijimas Amerikos Jungtinėse Valstybėse. Tai yra trumpa istorinė apžvalga. Įdomu tai, kad pats autorius yra ne evangelikų, netgi unijatų (Graikų-Katalikų) kunigo sūnus. Kadangi mūsų turėta panaši literatūra liko Lietuvoje, tai nors trumpa to veikalo ištrauka mūsų skaitytojams norima čia patiekti.

"Daug mūsų žmonių Ukrainoje ir Amerikos kontinente pajuto, kad senosios bažnyčios – pravoslavų ir unijatų – nepatenkina jų sielos reikalavimų. Ėmus skaityti

Sen.kun.A.Keleris

Šventąjį Raštą, jie tuos reikalavimus patenkino, nes grynas Kristaus mokslas parodė jiems kokia buvo tikyba apaštalų laikais. Tuo pačiu iš asmeniško įsitikinimo jie tapo evangelikais-protestantais. Tuoj po to, elgdamiesi pagal savo krikščionišką įsitikinimą, jie metė ritualines bažnyčias ir susiorganizavo į ukrainietiškas evangelikų parapijas. Kas šiame reikale bešališkas, objektyvus ir teisingas, tas pripažins, kad jų pasielgimas buvo išmintingas ir rimtas. Iš jų pusės būtų nesąžininga senose bažnyčiose pasilikti ir nesąžiningai pildyti bažnytinias praktikas ir įsakymus, kuriuos jie laiko nekrikščioniškais arba net prieš krikščioniškais. Tuo būdu tie buvę pravoslavai ir Graikų-Katalikai, kurie iš savo įsitikinimo tapo evangelikais, įsijungė į evangeliškai-protestantišką krikščionybę, kurios nariais yra kultūringiausios ir pažangiausios pasaulio šalys".

Toliau autorius rašo apie pirmuosius krikščionis:

"Pirmieji krikščionys neturėjo nei kunigų, nei vyskupų, nei metropolitų, nei paveikslų, nei vėliavų, nei kodylų, nei atlaidų, nei ausinės išpažinties, nei patepimų ir t. t. Jie pripažino tiktai Šventąjį Raštą, valdėsi demokratiškomis bendruomenėmis, patys sau rinkdavo vyresniuosius, meldėsi kur buvo patogu ir meldėsi paprastai, iš širdies. Todėl jie buvo tikri Jėzaus Kristaus pasekėjai: gyveno garbingai ir dievobaimingai, neskriaudė viens kito, padėjo artimui, nesikeikė, nepletkavojo, gyveno apskaičiuotai ir švariai, negirtuokliavo ir neištvirkavo, sąžiningai pildė savo pareigas, buvo darbštūs, o turtingesnieji iš jų savo nuosavybę dalindavo vargšams. Tokios buvo krikščionių bendruomenės dar šimtą metų po Kristaus, kaip mes tai matome iš apaštalų laiškų ir iš to, kaip liudijo pirmieji ir tų laikų pagoniški raštai.

Kai krikščionybė vėliau plito po tų laikų Romos valstybę, tai į ją įsijungė daug pagonių, kurie buvo pripratę prie savo pagoniškų apeigų, paveikslų, kodylų, ceremonijų, šventųjų ir kunigų. Štai šiuos savo papročius jie nešė į Kristaus bažnyčią ir ilgainiui užtemdė tikrą ir švarų krikščionišką tikėjimą stabmeldiškomis apeigomis ir prietarais. Ir taip dviejų-trijų šimtų metų bėgyje Kristaus bažnyčioje atsirado kunigai, o kartu su tuo prasidėjo šventųjų paveikslų garbinimas. Kunigijoje atsirado savo vadovybė: vyskupai, patriarchai. Kunigai paėmė į savo rankas visus bažnytinius reikalus ir kartu evangelijos bei tikybos aiškinimą. Parapijonams jie uždraudė aiškinti ir iš viso skaityti Šv. Raštą, o laikui bėgant išgalvojo tikėjimo pagrindus, kurių nevalia keisti ir kuriuos jie pavadino "dogmomis". *)

Toliau kalbama apie patriarchų ginčus, "schizmą", apie unijatus, apie Romos popiežius ir jų siekimą pasaulietiškos valdžios. Jau 1000 metų po Kristaus pietinėje Prancūzijoje ir Italijoje buvę atsiradusios skaitlingos sektos. Tos sektos išpažindavo tik Šv. Raštą, teigdavę, kad "čyščius" yra kunigų prasimanymas. Sektų plitimas grąsė popiežiaus galybei, todėl ypatingu žiaurumu jos buvo naikinamos. Popiežius Grigalius IX Tuluzos mieste patvirtino taip vadinamą "šventąją inkviziciją", pagal kurią maža buvo ieškoti ir kankinti "eretikus", bet reikėjo juos naikinti. "Štai šitas velniškas nutarimas tuoj išžudė 20. 000 nekaltų ir dievobaimingų žmonių".

Trumpai aprašomi Didžiosios Reformacijos pionieriai Viklifas ir Husas. Plačiai aprašoma Martyno Liuterio veikla ir Reformacijos reikšmė istorijai.

Kadangi mums Ev. Reformatams reikia gerai pažinti reformatorius, tai Cvinglio ir ir Kalvino veiklą leisiu sau cituoti plačiau, mažai ką iš teksto praleisdamas.

---

*) Žmonių nutarimai, priimti už dieviškas tiesas.

(bus daugiau)

1949 m. Vokietijoje įvykusiame liet. evang. reformatų synode kalba vyriausias anglų zonos dvasinis reikalų tvarkytojas anglas kun. Less. Jo kalbą verčia kun. V. Kurnatauskas. Sėdi: K. Kurnatauskas, P. Jakubėnas ir J. Mikelėnas.
Foto J. Dagio

Penktasis Evangelikų Reformatų Synodas Tremtyje

— Hypatija E. O. Yčaitė —

Penktasis Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios Synodas Tremtyje — metinis suvažiavimas, kurių jau 357 yra įvykę nuo Reformacijos pradžios — įvyko Chicagoje š. m. birželio 21 - 22 dienomis, Salem Ev. Reformatų Bažnyčioje, 6824 S. Emerald Ave. Dalyvavo apie 40 kuratorių iš įvairių Amerikos vietų ir didelis būrys svečių, kurių tarpe buvo Lietuvos Konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis; Jan Karszo - Siedlewski, Lenkų Reformatų Bažnyčios Londone atstovas; kun. A. Trakis, Lietuvos Ev. Liuteronų Bažnyčios Tremtyje Vicesenjoras; kun. J. Pauperas, Zijono Ev. Liuteronų parapijos Chicagoje klebonas; Sandaros redaktorius M. Vaidyla; prof. J. Motiejūnas; rašytojas A. Katiliškis; visuomenės veikėjas P. J. Ziūrys ir kiti.

Synodas buvo atidarytas kun. S. Neimano, Chicagos Lietuvių Ev. Reformatų parapijos klebono, malda ir trumpa kalba. Po to buvo rinkimai. Slaptu balsavimu Synodo direktorium — posėdžių pirmininku išrinktas kun. H. Pavilonis, cenzoriumi — kun. P. Dilys. Sekretoriatan išrinkti: D. Variakojytė, E. S. Gerulis, J. Slavėnas ir kun. H. Yčaitė. Atsistojimu ir susikaupimo minute pagerbti mirusieji ir į Sibirą ištremtieji Bažnyčios nariai. Taip pat pagerbtas Lenkijos Ev. Reformatų Bažnyčios Superintendentas kun. Kazimierz Ostachiewicz, miręs š. m. balandžio 6 d. Varšuvoje.

Sekė sveikinimai žodžiu ir raštu. Lietuvos Konsulas dr. Petras Daužvardis savo turiningoje kalboje pasidžiaugė dar kartą turįs progos dalyvauti šioje Lietuvos Reformatų metinėje šventėje. Tikėkimės ir visomis jėgomis dirbkime — pareiškė Konsulas — kad ateitų ta diena, kada galėsime švęsti tą šventę laisvoje Lietuvoje. Amerikiečių tarpe vis didėja susidomėjimas mūsų Tėvyne ir jos kančiomis svetimųjų priespaudoje. Mums reikia dar intensyviau dirbti, sukaupti visas savo jėgas kovon už Lietuvos laisvę, be religinių, srovinių ar partinių skirtumų. Visi turime dirbti lietuvių tautos gyvybės palaikymui, o sujungtomis jėgomis tikrai laimėsime.

P. Jan Karszo - Siedlewski pasveikino Synodą lenkų Ev. Reformatų Bažnyčios Londone vardu, kurią jis Amerikoje atstovauja. Tarpe poros šimtų Londono parapijos narių yra ir Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios kuratorių iš praeities laikų "Unitas Lithuanica" Synoduose Vilniuje. Lenkų Ev. Reformatų atstovas baigdamas perdavė Synodui sveikinimus ir nuo American Committee for Free Europe, kurioje jis dabar eina pareigas.

Kun. A. Trakis, Lietuvos Ev. Liuteronų Bažnyčios Tremtyje atstovas, sveikinimo kalboje pabrėžė, kad turime jungti visas jėgas ir bendrai veikti, kad užlaikyti garbingą vardą ir šimtmečiais nešiotas tradicijas. Kun. J. Pauperas, Zijono Ev. Liuteronų parapijos Chicagoje klebonas, skatino ugdyti ir stiprinti mūsų pajėgas, kurios ateity patarnaus Lietuvai. M. Vaidyla, Sandaros redaktorius, papasakojo savo atsiminimų iš Synodų, įvykusių Vilniuje prieš Pirmąjį Pasaulinį Karą, ir ragino visus lietuvius vieningai veikti už pavergtos Tėvynės išlaisvinimą. Toliau kalbėjo New Yorko parapijos delegatė Marija Kregždienė, kuri palinkėjo, kad graži synodų tradicija tęstųsi, kol vėl galėsime susirinkti laisvoje Lietuvoje. Hypatija Yčienė - Ziūrienė, iš Clevelando, sveikindama Synodą pasidžiaugė matydama tokį skaitlingą dalyvių skaičių, ir kaipo kadaise Synodo išrinkta pirmoji Lietuvos moteris — kuratorė, papasakojo apie praeityje buvusius suva-

žiavimus Vilniuje ir Biržuose.

Tarpe tų, kurie sveikino Synodą raštu, buvo: Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios Generalinis Superintendentas kun. prof. dr. P. Jakubėnas, Šveicarija; Generalinis Vice Superintendentas kun. prof. dr. K. Kurnatauskas; kunigai F. Barnelis ir V. Kurnatauskas, Vokietija; kur. K. Šepetienė, Šveicarija; kur. J. Gružauskas, Australija; kur. P. Šernas, Kolegijos Įgaliotinis, Toronto, Kanada; Kanados Lietuvių Evangelikų Susivienijimas, Toronto; kur. R. Torczynski, Anglija; kur. Mykolas ir Alena Deveniai, Waterbury, Conn.; kur. J. Trečiokas, Oakville, Conn., Julius Bernšteinas, Boston, Mass., E. Bailienė, Baltimore, Md., kun. P. Dagys ir kur. J. Dagys, New York, N. Y.

Organizacijų atstovų tarpe buvo Rev. M. Pradervand, World Presbyterian Alliance; Dr. Henry S. Leiper, World Council of Churches; Dr. R. W. Lloyd, President, Maryville College; Rev. K. H. Meyer, President, North Illinois Synod, Evangelical and Reformed Church; Rev. L. W. Goebel, President, Evangelical and Reformed Church, Chicago; R. Helfferich, Mission on World Service, St. Louis, Mo.; Edvard Rayski, President, Polish Ev. Reformed Church of Great Britain ir kiti.

Po to buvo ilgamečio Kolegijos Prezidento dr. J. Mikelėno pranešimas. Jis pareiškė, kad šiais metais atsistatydina Kolegija, nes pasibaigė jos kadencija, ir padėkojo visiems, kurie kokiu būdu prisidėjo prie jos darbų palengvinimo. Netekę Tėvynės, priversti ieškoti prieglobsčio svetimame krašte, tikčiai po keturių metų pavyko suorganizuoti pirmąjį Synodą tremtyje — Kl. Wittensee, Vokietijoje. Tada susirinko vos saujelė žmonių, bet nuo to laiko Bažnyčios darbas vyksta vis didėjančia energija ir ryžtingumu. Tenka pasidžiaugti gyva Chicagos parapijos veikla ir Ev. Reformatų spaudos laimėjimais. Tarpe džiuginančių davinių yra ir tai, kad Voice of America per radiją reguliariai transliuoja žinias iš lietuvių Ev. Reformatų gyvenimo. Kolegijos Prezidentas pabrėžė, kad synodų ir Kolegijos veiklos dėka, susidarė galimybės dideliam skaičiui mūsų bendraminčių išemigruoti ir įsikurti šiame žemyne bei kitur.

Kolegijos sekretorius P. Bružas, apibrėždamas Kolegijos atliktus darbus praeitos kadencijos metu, padarė platesnį praneši-

Lietuvos Konsulas dr. P. Daužvardis kalba reformatų metiniame suvažiavime, 1952 m. synode Čikagoje. Jo kairėje synodo pirmininkas inž. H. Pavilonis ir Kolegijos prezidentas dr. J. Mikelėnas, dešinėje — ižd. P. Variakojis.

Foto J. Dagio

mą apie kuratorių ir kunigų skaičių tremtyje iki 1952 metų. Paaiškėjo, kad šiuo metu laisvame pasaulyje yra 67 kuratoriai, iš kurių 34 senieji, o 33 nauji. Jų daugumas yra J.A.V., o kiti išsisklaidę Kanadoje, Vokietijoje, Šveicarijoje, Australijoje, Anglijoje ir kitur. Sekė Kolegijos iždininko P. Variakojo, ištikimai einančio tas pareigas jau 28 metus, pranešimas apie finansinę padėtį. Tuomi ir baigti tos dienos posėdžiai. Po to buvo jauki arbatėlė ir diskusijos bažnyčios salėje.

Birželio 22 d. ryte įvyko uždaras kuratorių posėdis, kuriame, kaip vėliau buvo pranešta, naujais kuratoriais buvo išrinkti Eugenijus S. Gerulis ir Jokūbas Trečiokas. Dvyliktą valandą atlaikytos iškilmingos pamaldos Salem Bažnyčioje, kurias vedė kun. S. Neimanas. Pamokslą sakė kun. P. Dilys. Kun. A. Trakio vadovaujamos Ev. Liuteronų parapijos choras, vedamas P. Lasyčio, giedojo pamaldų metu. Taip pat giedojo solistai p. B.Variakojienė ir P.Jurkšaitis. Vargonais grojo prof. V. Jakubėnas.

Laike pamaldų buvo reformatams reikšmingas įvykis: buvo pakrikštyta Jonė Kregždaitė ir konfirmuotas jos pusbrolis Rimas Kregždė. Jonė Kregždaitė, Jokūbo Kregždės duktė, gimė Kaune 1939 m. Lietuvoje nebuvo pakrikštyta, nes numatytuosius krikšto tėvus sovietai išvežė į Sibirą. Jonė dabar lanko pradžios mokyklos VIII skyrių Chicagoje. Jos krikšto tėvais buvo: Jurgis Kregždė, Kostas Klybas ir Marija Kregždienė. Rimas Kregždė, a. a. Petro Kregždės sūnus, gimė Kaune 1933 metais. Jis 1951 metais baigė "cum laude" Mount Hermon School, Massachusetts. Jau antri metai studijuoja architektūrą Brown University, kaipo stipendininkas Free Europe Committee studijų centro. Synodo dalyviai nuoširdžiai džiaugėsi, turėdami jaunuosius Kregždžių šeimos narius savo tarpe ir palinkėjo geriausios kloties ateičiai.

Po bendrų synodo dalyvių pietų — kurie sudaro kasmetinę synodo tradiciją — posėdžiai buvo tęsiami toliau. Įvyko kur. Petro Kregždės penkių metų mirties sukak-

HYPATIJA Y. ŽIŪRIENĖ, pirmoji Lietuvoje moteris - kuratorė; nuoširdi reformatų veiklos rėmėja bei daugybės tremtinių šelpėja.

tuvių paminėjimas. Dr. J. Mikelėnas paskaitė referatą apie mirusiojo nuopelnus Tėvynei ir Bažnyčiai ir jo veiklą praeituose synoduose. Kur. H. Pavilonis paskaitė paskutinį P. Kregždės jam rašytą laišką po jo atvykimo į Ameriką, kur jis staiga mirė vos po dviejų savaičių.

Buvo patiekti pranešimai iš parapijų. Apie Chicagos parapiją pranešimą padarė kur. V. Karosas, naujai išrinktas parapijos tarybos pirmininku. Synodas antruoju Chicagos parapijos kunigu paskyrė kun. P. Dilį. Kur. M. Kregždienė žodžiu papildė raštišką kun. Dagio pranešimą apie New Yorko evangelikų parapiją. Taip pat buvo paduota žinių iš Bostono ir kitur. Vėliau sekė Komisijų rinkimai. Komisijon Voice of America reikalu išrinkti kunigai P. Dilys ir S. Neimanas bei kuratoriai V. Jakubėnas, J. Variakojis ir J. Čigas. Švietimo ir Šalpos Fondo vadovybėn išrinkti kuratoriai J. Ja-

kubonis, J. Čigas ir J. Kregždė. Papildomais talkininkais Ev. Reformatų žurnalui MŪSŲ SPARNAI, kurio vyriausias redaktorius yra E. S. Gerulis, išrinkti kun. P. Dilys, kur. A. Šernas, kur. H. Yčaitė ir kur. dr. J. Mikelėnas.

Kolegija perrinkta sekančiai trijų metų kadencijai beveik pilname jos sąstate. Prezidentu lieka dr. J. Mikelėnas, sekretorium – P. Bružas. Kolegijos būstinė: 1959 W. Washington Blvd., Chicago, Ill.

Synodas priėmė kelias rezoliucijas. Buvo pareikšta padėka kun. P. Dagiui už veiklą, organizuojant New Yorko ir Bostono lietuvių evangelikų religinį gyvenimą ir kun. A. Trakiui už visokeriopą pagalbą ir tiekimą dvasinio patarnavimo Ev. reformatams. Synodas pareiškė pageidavimą, kad per Voice of America būtų transliuojamos pamaldos lietuviams evangelikams. Jis taip pat nutarė pasiųsti sveikinimo raštą Lietuvos Įgaliotam Ministeriui Washingtone J. E. Povilui Žadeikiui.

Vakare užsibaigė Synodo pasėdžiai kun. S. Neimano malda. Dalyviai sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus ir išsiskirstė džiaugdamiesi turėję progos atnaujinti senus prisiminimus ir pasisemti naujų jėgų bei pasiryžimo dirbti ir kovoti tol, kol vėl galės susirinkti laisvoje Lietuvoje, numylėtuose Biržuose ir Vilniuje.

1952 m. synodas Čikagoje. Po pamaldų išeinant iš bažnyčios
Foto T. Kregždės

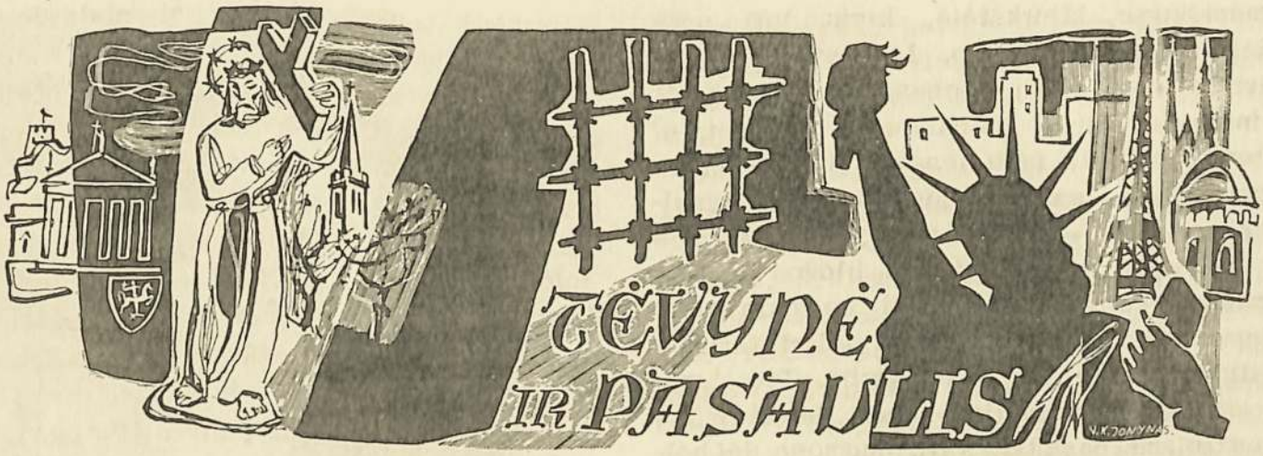

Kultūrinio skyriaus vedėja — kuratorė HYPATIJA E. O. YČAITĖ
Adresas: 1445 E. 65 th Pl., Chicago 37, Illinois, U.S.A. Tel.: HY 3 – 2078

REFORMATO KELIAS

– Petras Bružas –

Kaip ir tas išrautas augalas sunkiai prigyja persodintas naujon žemėn, taip ir emigrantas iš karto aklimatizuotis negali. Jis nuolat ilgisi savo aplinkos. Net ir po daugelio metų, kai jis naujose sąlygose ima justis geriau, tėviškės vaizdai iš jo vaizduotės neišblunka. Gimtasis kraštas lieka šaltiniu, kuriame jis gaivinasi, iš kurio semia savo dvasines jėgas.

Mūsų tautos istorijoje ne pirmą kartą atsitinka, kad mes aplinkybių verčiami paliekame savo tėvynę. Buvo laikų, kada vargo ir skurdo spiriami mūsų žmonės leidosi į tolimas šalis, ieškodami sau geresnio gyvenimo. Bet ne vien duona – sotus gyvenimas – viską nulemia. Yra ir daugiau veiksnių, būtinų darniam žmogaus gyvenimo vystymuisi. Per amžius laisvė buvo tas tolimas laimės žiburys, į kurį kelias visada yra buvęs erškėčiais apaugęs. Ne vien duonos ieškodami mūsų žmonės kėlėsi gyventi kitur. Buvo ir tokių, kurie pasitraukė iš tėvynės politiniais sumetimais, vengdami netekti laisvės, ieškodami palankesnės aplinkos tarnauti savo idealams.

Lietuvių tauta žino emigracijos reiškinį jau iš seniau. Bet sunku rasti mūsų istorijoje tinkamų palyginimų su šių laikų įvykiais. Antrojo pasaulinio karo metu mūsų tautai, kaip ir daugeliui kitų tautų, buvo lemta atsidurti karo audros vieškelyje, kuriuo riedėjo besigrumiančių galybių karo mašinos. Šimtai ir tūkstančiai mūsų žmonių metė viską, kas jiems brangiausia buvo, paliko savo tėvų sodybas, savo turtą, ir gelbėdami savo laisvę ir savo gyvybę išėjo nežinion. Lietuvis, atsidūręs tarp kūjo ir priekalo – vienodai žiaurios Vokietijos nacių ir Rusijos bolševikų priespaudos – turėjo apsispręsti: ar atsisakyti savystovaus gyvenimo, ar viską pametus keltis kitur su viltimi ateityje atkovoti tai, kas amžiais priklausė jo tėvų tėvams.

Kiekvienas žmogus, kuriame dar rusena

žmoniškumo kibirkštėlė, kuris turi nors kiek sąžinės ir proto, lengvai supras ir įvertins tuos mūsų žmones, kurie dėl viršminėtų sumetimų šiandieną yra tremtyje. Tremtinio dalia nėra lengva: jis yra visko nustojęs, su savim nešiojasi tiktai dvasines vertybes — viltį ir pasiryžimą, tėvynės ir laisvės meilę. Bet yra blogos valios žmonių, kurie skaito, kad ir tokio turto jiems yra perdaug — juose įžiūri tariamą išdidumą ir perdidelę savigarbą. Tie, kurie komunistams tarnauja, nenori leisti mūsų tremtiniams pasakyti savo nuomonę dėl bolševikų įvykdytų žiaurumų mūsų krašte arba apie sovietinę santvarką iš viso.

Betgi žmonės nėra besieliai daiktai. Būtų negera ir net juokinga, jeigu tremtiniai, pakėlę tiek vargo ir aukų, nutylėtų savo skaudžius išgyvenimus, ir nepasidalintų jais su seniau čia atvykusiais savo tautiečiais — Amerikos lietuviais — neišgyvenusiais to pragaro baisumų, arba nepasidalintų savo įsitikinimais apie komunizmo pragaištingą ir klastingą darbą. Jei jie to nedarytų, jie nusikalstų prieš savo sąžinę ir prieš žmoniškumo dėsnius. Nuslėpdami nusikaltimų įrodymus, jie padėtų nusikaltėliui ir toliau vykdyti savo darbą, pastumėtų dar daugiau aukų į jo užmestą tinklą.

Šiandien, mūsų kraštui tebekenčiant žiaurią sovietų okupaciją, masinio mūsų tautos naikinimo akivaizdoje, mums yra brangus kiekvienas lietuvis. Ir draugijos, ir organizacijos rūpinasi visomis išgalėmis gelbėti savo tautiečius fiziškai ir morališkai, kad jie svetimoje aplinkoje neskurstų, nenueitų slidžiu ir tautai žalingu keliu. Mes reformatai, nemažiau kaip kitų pažiūrų ir įsitikinimų lietuviai, turime taip pat sutelkti savo jėgas šiam dideliam tikslui. Turime konkrečiau remti savo organizacijų pastangas, padėti saviesiems, ir tuom pasitarnauti lietuvių tautos kovoje už savo egzistenciją. Kolegija, kuri dabar tremtyje atstovauja Lietuvos Reformatų Bažnyčią pasaulyje, ryžtasi kartu su kitais geros valios lietuviais, be pažiūrų skirtumo, imtis mūsų tautos narių gelbėjimo darbo, ir kviečia visus reformatus prisidėti kuom kas gali, savo darbu, gyvu žodžiu ar plunksna, materialine ar moraline parama.

Kuratorė A. DEVENIENĖ, plačiai žinoma lietuvių visuomenininkė.

Visais laikais, nuo pat jos įsikūrimo XVI amžiaus viduryje, Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčios gyvenimas buvo tvarkomas demokratiniais principais. Metiniuose suvažiavimuose ir pasitarimuose visi turi progos pareikšti savo nuomonę ir pravesti savo sumanymus, laisvais rinkimais skirdami savo atstovus į savo bažnytinės organizacijos egzekutyvinį organą — Kolegiją. Tokia reformatų bendruomenės santvarka padėjo išugdyti mūsų žmonėse gilią toleranciją kitų nuomonėms ir pagarbą įgimtoms žmogaus teisėms. Nuo seno mūsų reformatai išsiskyrė iš kitų tarpo savo apsišvietimu, susipratimu, vienybe ir sąmoningumu bei pažanga. Reikia tik pažvelgti į netolimą praeitį, kad atradus šitokiam teigimui pakankamo pateisinimo.

Dar Lietuvai būnant Caristinės Rusijos priespaudoje, kone kiekvienoje reformato šeimoje buvo galima rasti lietuviškas laikraštis, lietuviška knyga. Jau tais laikais daug kas iš jų tarpo lankė įvairias mokyklas, iškildami iš šiaudinės pastogės į mokslą ir šviesą. Lietuvai atstačius nepriklausomybę, reformatai, kaipo turį daug inteligentinių pajėgų gausiai stojo prie

valstybinio ir tautinio darbo. Keičiantis ūkio sistemai, reformatai ūkininkai pirmieji perėjo į intensyvų pieno ir gyvulių ūkį, tuo prisidėdami prie karo nuniokoto krašto ūkio atstatymo. Nebuvo šeimos, neleidusios savo vaikų į aukštesnįjį mokslą, tuom duodant valstybei didelį procentą intelektualų. Mūsų Bažnyčios išugdytos plačios pasaulėžiūros ir demokratinio tvarkymosi dėka, mūsų žmonės dvasiniai vystėsi ir brendo savystoviai, laisvai ir nepriklausomai nuo pašalinių įtakų.

Ir šiandien mums reformatams nėra nė mažiausio pagrindo gėdintis savo Bažnyčios ar nesididžiuoti, kad esame reformatais. Priešingai, lietuvių tautos tarpe mes esame nusipelnę pagarbos ir tinkamo įvertinimo. Šiuo metu yra kiekvieno mūsiškio šventa pareiga šį garbingą savo vardą išsaugoti, tiek savųjų, tiek svetimųjų akivaizdoje, visomis išgalėmis prisidedant prie lietuvių tautai naudingo darbo. Gyvendami svetimame krašte, svetimoje valstybėje, stenkimės būti garbingais ir sąžiningais mums prieglobstį davusios šalies piliečiais, neužmiršdami ir savųjų tautinių reikalų. Reformato savigarba jį įpareigoja visur ir visada kovoti už dorą ir teisybę, laikytis užsibrėžtos linijos, kultūringos veiklos, tolerancijos ir sveiko galvojimo tradicijų.

Jeigu mes randame vieną kitą savo ankstyvesnės emigracijos tautietį besisukiojant bolševikų lageryje, patekusį į komunizmo pinkles, dėkime visas pastangas, kad jis iš ten pasitrauktų ir susiprastų. Bolševikinio rėžimo šalininkų negalima kitaip apibudinti, kaip kad žmonijos piktžolėmis. Neužmirškime, kad jie bando paneigti krikščioniškąjį gyvenimą, paremtą žmoniškumu, dora ir meile, o jo vieton siūlo ir praktikuoja žiauriausius žmonijos istorijoj teroro ir naikinimo metodus. Jų tikrąjį veidą pradeda įžiūrėti ir visas kultūringasis pasaulis, kuris taiko jiems nusikaltėlių įstatymus, nes jie savo veikla bei gyvenimo praktika įrodė, kad kitokios dalios neužsitarnavo. Virš 30 metų bolševizmas terorizuoja milijonus nelaimingų žmonių. Laisvasis pasaulis jau daro žygių ryžtis šioms aukoms ateiti pagalbon ir padėti pavergtų tautų žmonėms vėl atgauti prigimtasias teises. Norisi tikėti, kad ir kiekvienas lietuvis reformatas, kur jis bebūtų, prisidės prie šių pastangų įgyvendinimo.

Čikagos liet. evang. reformatų parapijos kun. Stasys Neimanas ir MŪSŲ SPARNŲ žurnalo kultūrinio skyriaus vedėja Hypatija Yčaitė.

AUKSO TAKAS

Hypatija E. O. Yčaitė

Spalių vėjas susimojo
Plėšti lobį rudeninį:
Klevo apsiaustą auksinį
Drasko, mėto ir nešioja,
Dulkina gatve volioja.

Klevas savo turtą gina –
"Kuogi žiemą apsiklosiu,
Savo lapų jei nustosiu?"
Vėjas glosto jį, ramina,
Jam lapus grąžint ketina...

Juokias vėjas ir šeliojas.
Klevas nuogas, nusiminęs.
Vėjas, jo lapus nuskynęs,
Dulkina gatve volioja –
Mano taką auksu kloja.

NAUJIESIEMS METAMS

Mykolas Zablockas

Ir vėl sutinkam Naują Metą
Liūdnai – svetur...
Ką jis mums gero duoti keta,
Nublokš mus kur?

Toli miela Tėvynė liko –
Graudu be jos!
Ak, kas brangesnį mums dalyką
Už ją čia duos?

Kas pavaduos mums gimtas pievas,
Gimtus namus?
Kas čia atstos, brangiausias Dieve,
Tėvynę mums?

Kas nuramins tą skausmą gilų
Širdies jautrios,
Kai ji šianakt varpams prabylant
Skaudžiai vaitos?

BRANGUS TĖVIŠKĖS VAIZDAS – MIELIEJI BIRŽAI...

Kairėj – didinga reformatų bažnyčia, viduryj – jauki liuteronų ir puosni katalikų bažnyčia, dešinėj – kunigaikščių Radvilų pilies griuvėsiai. Fotografuota iš viduryje ežero esančios salos.

Protestantizmo Įnašas Į Muzikos Raidą

– Vladas Jakubėnas –

Lietuvių tautos genijus – kompozitorius ir dailininkas M. K. ČIURLIONIS. Jo protėviai ir seneliai buvo protestantai.

Išsamiam pasistatytosios temos išgvildenimui neužtenka, be abejo, nedidelio straipsnelio rėmų. Tačiau tikiuosi, kad MŪSŲ SPARNŲ skaitytojams bus įdomi nors trumpa apžvalga to vaidmens, kurį suvaidino protestantizmas bendroje muzikos meno raidoje.

Prieidami prie šio mums įdomaus klausimo, tuoj pradžioje turime įsisąmoninti, kad protestantizmo atsiradimo laikotarpyje bažnytinė muzika ir iš viso bažnytinis menas jau nebeturėjo to pirmaujančio vaidmens, kuris jam priklausė Viduramžyje. Protestantizmas atsirado Naujųjų Amžių angoje ir visas jo išsivystymas priklauso tam naujesniam istorijos laikotarpiui, kai pasaulietiškas pradas įgavo persvarą ir atėmė iš bažnyčios pirmavimą visose srityse, išskyrus grynai religinę. XVI amžiaus pradžioje, kai Martynas Liuteris prikalė savo tėzes prie Wittenbergo katedros durų, Renesanso judėjimas jau buvo pilname sūkuryje, pasireiškęs galingu tapybos, skulptūros ir poezijos meno pakilimu. Gaivalingas naujas judėjimas tik dalinai aukavo savo įkvėpimo vaisius Bažnyčiai – kiek ji pati to pageidavo, samdydamas naujojo meno galiūnus bažnyčioms dekoruoti. Tačiau savo esmėje Renesanso menas dievino senovės graikų ir romėnų pavyzdžius ir jau nebepriklausė dvasinei Bažnyčios jurisdikcijai.

Muzikos srityje būklė tuo laiku buvo kiek skirtinga; muzikos menas vystėsi kiek lėčiau. XVI amžiaus pradžioje mes matome viduramžinį bažnytinės muzikos meną jo aukščiausio žydėjimo laikotarpyje: kaip tik tuo laiku Palestrina savo skaidriu ir aiškiu stilium užbaigė keleto šimtmečių plėtotę ir kartu pastatė lyg tašką tos rūšies muzikai: po to jau nebematome genijalių kūrėjų šioje srityje; muzikos raidos svorio centras galutinai pereina į pasaulietišką sritį, kur didžiausias žydėjimas vyksta per XVII, XVIII ir XIX amžių.

Per visą Viduramžį Romos Katalikų bažnyčia tvirtai laikė savo rankose visos Vakarų Europos religinį, kultūrinį, žymia dalimi ir politinį gyvenimą. Nenuostabu, kad ir Vakarų Europos muzika išsiplėtojo iš bažnyčios. Laikotarpyje nuo X iki XVI amžiaus pamažu užsimezga ir plačiai išsivysto visai nauja muzikos kultūra, paremta **daugiabalsiškumu, sąskambiu**; buvo tai pradas, kurio nepažino nei žilos senovės kultūros, nei mums daug artimesni graikai. Įdomu, kad pirmoji Vakarų Europoje atsirado ne **saskambio, harmonijos** idėja, kas mums dabar atrodytų naturalu, bet visų pirma buvo bandoma prie vienos bažnytinės melodijos prisitaikyti, "prigiedoti"

kitą melodiją, kuri turėtų taip pat savistovią liniją, bet kartu giedama sudarytų sąskambį. Tokia muzika, paremta savistoviais judančiais balsais, vadinama "polifonine" (graikiškai - daugiabalsė), o mokslas apie tai, kaip derirti atskiras melodijas vadinamas "kontrapunktu". Polifoninė vokalė muzika vyravo per visą Viduramžį, mažu pamažu pasiekdama didelio tobulumo. Painus balsų tinklas kartais užtemdydavo bendrą mintį ir gadindavo sąskambį. Todėl Tridento Konciliume buvo rimtai svarstoma visai pašalinti polifoniją iš R. Katalikų bažnyčios ir pasitenkinti vien unisonu, vienbalsiu giedojimu. Tačiau genijalusis Giovanni Palestrina, mokėjęs sujungti kontrapunkto gudrybes su aiškumu ir skaidrumu nugalėjo abejones ir Palestrinos stilius tebesiskaito standartiniu iki dabar, kaipo tobuliausias vad. griežto vokalinio kontrapunkto pasireiškimas.

Naujųjų Amžių angoje pamažu iškyla naujas, **homofoninis** muzikos principas, paremtas **viena svarbiąja melodija** ir ją palydinčiu, paprastais akordais sudėtu akompanijamentu. Išsiplėtoja naujas **Harmonijos** mokslas, mokąs surasti tinkamus **akordus** prie duotos melodijos. Homofonijos stilius vokalinėje muzikoje įsivyrauja nuo 1600 metų, atsiradus **operai**. Kontrapunktinis stilius dar iki XVIII amžiaus gyvuoja instrumentalinėje muzikoje. Tačiau visų sričių muzikos menas atsivaduoja nuo bažnyčios pirmavimo ir nueina savo keliu. Muzikos meno dinamika persikelia į pasaulietišką sritį, kur vienas po kito gimsta genijalūs kūrėjai.

Jaunas protestantizmo judėjimas čia irgi neįstengė sudaryti išimties; visa, ką jis galėjo padaryti — įnešė naujų elementų į bendrąją Naujųjų Amžių muzikos raidą. Ir čia jis tikrai įnešė kai ką visai naujo. Protestantų principas — visos parapijos aktyvus dalyvavimas pamaldose, pasireiškęs masiniu giedojimu. Tatai savaime pagimdė naują muzikos stilių: **protestantų choralą**, kuris tuo vardu tvirtai įėjo į pasaulinės muzikos lobyną. Jau pirmais dešimtmečiais po reformacijos pradžios buvo sukurta daug gražių choralinių melodijų; ne vieną jų parašė ir pats Martynas Liuteris. Tvarkant masinį parapijos giedojimą pradžioje buvo bandoma naudotis dar tuo laiku žydinčiu polifoniniu stiliumi. Bet kas tiko išmokslintiems R. Katalikų katedrų chorams, tas sunkiai buvo pritaikoma masiniam giedojimui. Pagal Palestrinos principus, "cantus firmus" — svarbiausioji choralo melodija pradžioje buvo dedama į tenoriaus balsą. Visai parapijai tai buvo taip sunku pagauti, kad Vokietijos miestuose choralų melodijas triūbos ir ragai pūsdavo iš miesto bokštų, idant žmonės jas geriau įsidėmėtų. Vis stipriau pasireiškiantis homofoninis pradas paveikė ir protestantų bažnytinę muziką: "cantus firmus" buvo greit perkeltas į viršutinį balsą, į sopraną, taip kaip tai tebėra iki mūsų laiko ir kaip mums atrodo savaime suprantama. Įdomu, kad ankstyvesniame reformacijos laikotarpyje choralų melodijos buvo labiau įvairaus ritmo, ir tik vėliau,

Kompozitorius VLADAS JAKUBĖNAS

XVII ir XVIII amžiuose įsivyravo giedojimas lygiomis gaidomis, kurį ir Lietuvos protestantai vartoja per savo pamaldas. Vokietijoje kai kur buvo atgaivintas senesnis, ritmiškai painesnis giedojimo būdas, vartojamas ir Amerikoje. Lietuviškiems tiek reformatų, tiek liuteronių surinkimams jis yra sunkiai įkandamas.

Europos Šiaurėje, ypač Vokietijoje XVII – XVIII amžiuose protestantų muzika klestėte klestėjo. Daugelis garsių bažnyčių net mažuose miesteliuose skaitė prestižo dalyku turėti vargonininką, kuris būtų ir vargonų virtuozas, ir puikus chorvedys, ir žinomas kompozitorius. Muzikos menas tada buvo pasiskirstęs lyg dviem kryptim: pasaulietiškoje muzikoje visiško laimėjimo pasiekė naujai atsiradusi italų opera, kurioje įsikūnijo paprastesnis homofonijos – melodijos ir akompanijamento principas. Tuo tarpu instrumentalinė muzika pasiliko prie kontrapunkto – polifonijos, išvystydama naują, daug judresnį ir modernesnį stilių. Vargonų pati esmė ypač tinka polifonijai; todėl nenuostabu, kad tame laikotarpyje matome didelį kiekį stambių vargonininkų-kompozitorių, rašančių vis tobulesnes fugas, tokatas, pasakalijas ir kitokias kontrapunktinio stiliaus formas. Šis išsivystymas eina lygiagrečiai tiek katalikiškuose Pietuose, tiek ir protestantiškoje Šiaurėje, tačiau vadovybė neabejotinai priklausė Šiaurei. Visoje Vokietijoje, bet ypač Šiaurėje (įskaitant centrinę Türingiją) visą laiką gimsta stambaus masto kūrėjai – Heinrich Schutz, Hammer=Schmidt, Reinken, Buxtehude, Kuhnau ir kiti, kurie pagaliau vainikuojami dviem didžiausių genijų vardais: **Jono Sebastijonu Bachu** (1685 – 1750) ir **Fr. Händeliu** (1685 – 1757). J. S. Bachas visą gyvenimą praleido kaip vargonininkas įvairiose garsiose Vokietijos vietose; savo muzikos esmėje jis yra religingas, griežtas, savyje susikaupęs protestantas. Savo genijum nuo J. S. Bacho beveik neatsilieka Fr. Händelis, kuris nors pagal savo gyvenimą grynai pasaulietis – 30 metų praleidęs Anglijoje kaipo itališkos operos kompanijos savininkas ir vadovas; tačiau didžiausius savo įkvėpimo perlus Händelis pašventė savo oratorijoms, kurios daugumoje paremtos Biblijos tekstais.

J. S. Bachui priklauso nuopelnas įnešti protestantų choralą į pirmaeilių muzikos kūrinių tarpą per savo **figuruotus choralus**. Yra tai vargonų kompozicija, kur vienas balsas veda choralo melodijas, o kiti balsai jį palydi, sudarydami ištisą polifonijos tinklą. Figuruotų choralų J. S. Bachas prirašė apie 500; jie matyt, buvo rašomi eilinėm pamaldom kaipo preliudos. Jie yra labai įvairūs, pritaikyti savo nuotaika prie choralo pobūdžio ir pilni nepaprasto muzikinio įdomumo. Bacho figuruoti choralai netik sudaro mėgiamą vargonų koncertinę literatūrą (įkandamą tik virtuozams), bet jų daugelį žymūs kompozitoriai pianistai, kaip Fr. Lisztas, F. Busoni ir kiti aranžavo fortepijonui ir padarė taip pat mėgiamais virtuozinio pobūdžio jortepijono koncertiniais numeriais. Choralo stilius vėliau pasidarė tarptautinis ir tarpkonfesinis; jį vartoja ir katalikų kompozitoriai, kaip pav. žymus prancūzų vargonininkas ir stambus kūrėjas Cezaris Frankas.

J. S. Bachas, o taip pat ir jo pirmtakūnai – 100 metų anksčiau gyvenęs Heinrich Schütz ir kiti sprendžiamai prisidėjo prie **Pasijų** iškėlimo. Pasija yra oratorijos pobūdžio veikalas, kuriame dalyvauja choras, solistai ir orkestras, skirtas Kristaus kančiai vaizduoti ir paremtas Naujo Testamento tekstu. Pati žinomiausia J. S. Bacho Pasija pagal Šv. Matą ("Mathäus Passion"), kuri savo nuotaikos gilumu ir muzikos kilnumu priklauso prie genijaliausių šios rūšies kūrinių.

J. S. Bacho kūryba, nors dažnai skiriama religinėms temoms ir šiaip savo nuotaikos rimtumu neprieštaraujanti pamaldų atmosferai, visdėlto negali būti laikoma grynai bažnytine, nors Bacho laikais Pasijų ir trumpesnių kantatų pastatymas buvo jungiamas su pamaldomis.

Apžvelgiant tolimesnę muzikos raidą,

matome, kad muzikos genijai randami vienodai, tiek protestantų, tiek katalikų ar pravoslavų tarpe. Svarbiausios muzikos meno formos, net ir religinės, vis daugiau pasidaro tarptautinės ir tarpkonfesinės. Eiliniam muzikos klausytojui vargu ar ateis į galvą susidomėti, kad pav. genijalią "Pasaulio sukūrimo" oratoriją parašė katalikas J. Haydnas, o taip pat populiarios oratorijos "Elijas" autorius Fr. Mendelsohnas yra žydų kraujo hamburgietis liuteronas. Dėl įdomumo galime paminėti, kad iš didžiųjų muzikos genijų J. Haydnas, W. A. Mozartas, L. v. Beethovenas, Fr. Schubertas, Fr. Lisztas, Fr. Chopinas, A. Bruckneris, C. Frankas, o taip pat beveik visi italų ir prancūzų operų autoriai buvo katalikais. J. S. Bachas, Fr. Händelis, K. W. Weberis, Fr. Mendelsohnas, R. Schumanas, Fr. Wagneris, J. Brahmsas buvo protestantais. "Žydės" autorius Halevy, o taip pat berods ir daugelio operų autorius Meyerbeeris ir "Hofmano pasakų" autorius Offenbachas buvo žydų tikėjimo (paskutinysis net rabino sūnus). Naujųjų Amžių sąlygomis tikybinė priklausomybė jau nebeturi sprendžiamos reikšmės ir gali mums būti įdomi tik iš informacijos taško.

Grįžtant tačiau prie mūsų pagrindinės šio straipsnio temos ir reziumuojant, galime tarti, kad net ir nepalankiomis Naujųjų Amžių sąlygomis protestantizmo judėjimas visdėlto įstengė įnešti kai ką visai naujo į bendrosios muzikos lobyną, o per palankias menui bažnyčias yra suteikęs sąlygų tarpti ir plėtotis rimtajai vargonų muzikai, o taip pat ir religinėms oratorijoms. Didžiausių gi muzikos genijų tarpe turime religingų protestantų, įnešusių savo religinių jausmų į savo kūrybą – juos gi visus savo genijum viršija J. S. Bachas.

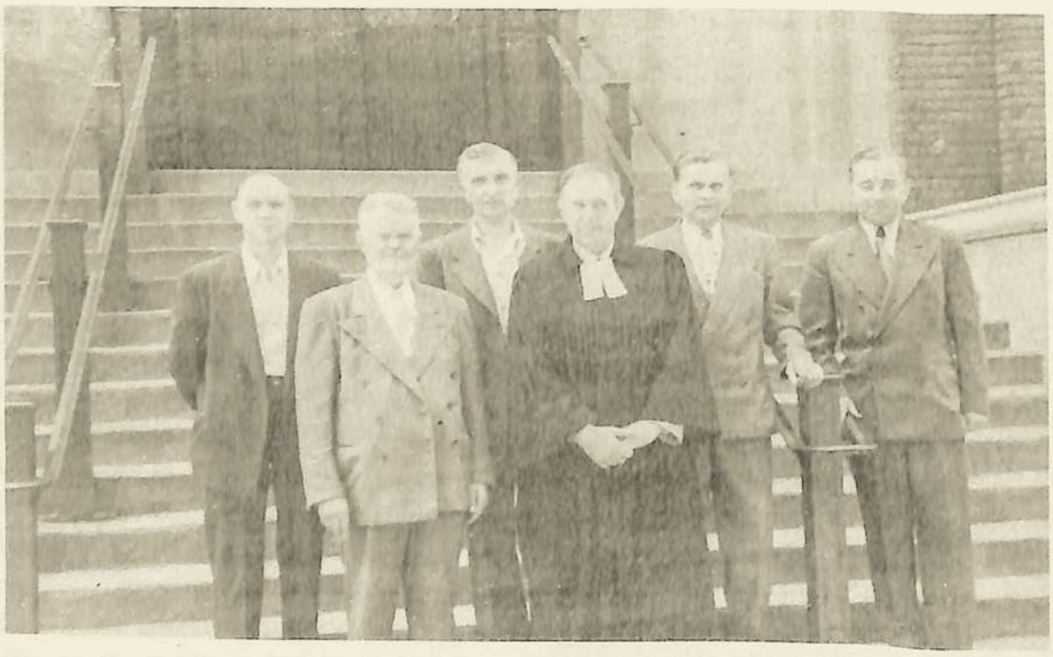

NAUJAI IŠRINKTA REFORMATŲ VADOVYBĖ: Kolegijos sekret. P. Bružas, prezid. J. Mikelėnas, iždin. P. Variakojis, kun. S. Neimanas, inž. H. Pavilonis ir parapijos valdybos pirmininkas V. Karosas. Nuotraukoje trūksta: Kun. P. Dilio ir Europoje esančių: kun. gen. superint. P. Jakubėno ir kun. gen. vicesuperint. K. Kurnatausko.

Foto Eugenijaus Gerulio

GUTENBERGO BIBLIJA

– Hypatija E. O. Yčaitė –

Šiais 1952 metais sueina penki šimtmečiai, kaip Jonas Gutenberg'as Mainz'o mieste pradėjo spausdinti savo didžiulį kūrinį – Biblijos tekstą, pirmąją Vakarų Pasaulyje spausdintą knygą. Tai buvo reikšmingas įvykis ne tik Krikščionijai, bet ir visai žmonijos kultūrai. Išradus būdą masiniai gaminti rašytą žodį, pradėjo sklisti mokslas ir šviesa. Neatsitiktinai ir Reformacijos sąjūdis, per naujas idėjas išlaisvindamas žmonių galvoseną iš sustingusio viduramžio kevalo, netrukus po to įvykio paplito.

Viduramžiais raštingų žmonių buvo maža. Dažniausia tik bažnytiniuose sluogsniuose jų buvo galima užtikti. Tų laikų knygos (beveik visos dvasinio turinio, lotynų kalba) buvo rašomos ranka, tvarkingai perrašinėjant tekstą žąsies plunksnos pagalba ant pergamento lapo. Tuom darbas dar neužsibaigė: reikėjo dar išdekoruoti paraštes ir inicialus – didžiąsias antgalvines raides – spalvotais meniškai išpildytais ornamentais, naudojant šalia skaisčių raudonų, mėlynų, purpurinių ir kitokių spalvų dar ir žvilgančius tikro aukso dažus. Sprendžiant iš tokių ranka rašytų knygų, užsilikusių iki mūsų laikų, tai buvo tikri meno kūriniai, įrišti į odinius ar šilkinius auksu ir brangiais akmenimis išpuoštus apdarus.

Dar penkioliktąjam amžiui neįpusėjus, J. Gutenberg'as pradėjo pirmuosius savo bandymus Štrasburgo mieste. Jau tais laikais buvo sugebama padaryti graviūras, atspaudžiant paveikslą ar tekstą su pagalba išgraviruotų metalinių ar medinių plokštelių. Betgi spaudos, kaip kad mes ją suprantame, dar nebuvo. Jonas Gutenberg'as svajojo išrasti būdą, kad iš atskirų raidžių būtų galima surinkti tekstą, negraviruojant kiekvienam naujam lapui plokštelės atskirai, t. y. sukurti judamą raidyną. Virš dešimties metų Gutenberg'as mėgino įvairius metalus, nuliedamas raidžių pavyzdžius ir nuolat keisdamas jų formą, tobulino mašinas, bandė tinkamiausius darbo įrankius. Jis nesigailėjo savo idėjai nei laiko, nei lėšų. Į šį darbą sukišo visas savo santaupas ir skolinosi iš kitų. Galų gale taip prasiskolino, kad prarado visą savo turtą, įskaitant ir savo spaustuvę.

Gutenberg'o gyvenimo laikotarpyje jo išradimas neatnešė jam daug naudos nei garbės. Atėmę jo turtą, skolininkai patys išleido jo knygas ir pasisavino jam priklausančius nuopelnus. Kaip ir daugelis geniališkų išradėjų, Gutenberg'as nemokėjo vesti finansinių reikalų. Tų laikų biznierių akimis žiūrint, jis buvo nepraktiškas svajotojas. Galimas dalykas, kad jis būtų nerealiu žmogum apšauktas ir dabar, jei jis gyventų mūsų laikais. Tačiau knygos meno žinovai aukštai vertina Gutenberg'ą ne tik kaipo moderniškosios spaudos išradėją, bet ir kaipo vieną iš didžiausių visų laikų typografijos meistrą. Jo techniški ir meniški sugebėjimai gali būti pavyzdžiu ir šių laikų spaustuvininkams.

Gutenberg'o tikslas buvo mechaninėmis priemonėmis pagaminti knygą, kuri galėtų savo išvaizda, raidžių formos grožiu bei kitomis ypatybėmis susilyginti su geriausiais viduramžių raštininkų kūriniais. Jo Biblija, išleista 1455 ar 1456 metais, susideda iš dviejų tomų "folio" didumo, po dvi skiltis puslapyje, su 42 eilutėmis kiekvienoje. Gutenberg'o raidynas buvo nepaprastai didelis: 292 atskiri ženklai, skaitant didžiąsias ir mažąsias alfabeto raides, puošnius inicialus, kirčiuojamus žodžius ir raides, ir sutrumpintas žodžių bei išsireiškimų formas. Tekstas spausdintas dviem spalvom – juodomis ir raudonomis raidėmis. Nors Gutenberg'as greičiausia turėjo bent šešis pagelbininkus ir gal tris

Genesis

Incipit liber breſith quē nos geneſim
In principio creauit deus celū diam⁹ ⁊
terram. Terra autem erat inanis et
uacua: et tenebre erāt ſup faciē abiſſi.
et ſpⁿs dēi ferebat ſup aquas. Dixitq;
deus. Fiat lux. Et facta ē lux. Et uidit
deus lucem q̄ eſſet bona: ⁊ diuiſit lucē
a tenebris. appellauitq; lucem diem ⁊
tenebras noctem. Factūq; eſt ueſpe et
mane dies unus. Dixit q̄q; deus. Fiat
firmamentū in medio aquarū: ⁊ diui-
dat aquas ab aquis. Et fecit deus fir-
mamentū: diuiſitq; aquas que erāt
ſub firmamento ab hys q̄ erant ſup
firmamentū. et factū ē ita. Vocauitq;
deus firmamentū celū: ⁊ factū ē ueſpe
et mane dies ſecūd⁹. Dixit uero deus.
Congregentur aque que ſub celo ſūt in
locū unū ⁊ appareat arida. Et factū ē
ita. Et uocauit deus aridam terram:
congregationeſq; aquarū appellauit
maria. Et uidit deus q̄ eſſet bonū. et
ait. Germinet terra herbā uirentem et
facientē ſemen: ⁊ lignū pomiferū faciēs
fructū iuxta genus ſuū. cui⁹ ſemen in
ſemetipo ſit ſup terrā. Et factū ē ita. Et
protulit terra herbā uirentē ⁊ facientē
ſemē iuxta genus ſuū: lignūq; faciēs
fructū ⁊ habēs unūqdq; ſementē ſedm
ſpeciē ſuā. Et uidit deus q̄ eſſet bonū:
et factū eſt ueſpe et mane dies tertius.
Dixitq; autē deus. Fiant luminaria
in firmamēto celi. ⁊ diuidāt diem ac
noctem: ⁊ ſint in ſigna ⁊ tpa et dies ⁊
annos. ut luceāt in firmamēto celi et
illuminēt terrā. Et factū ē ita. Fecitq;
deus duo luminaria magna: luminare
maius ut pēſſet diei et luminare min⁹
ut pēſſet nocti ⁊ ſtellas. ⁊ poſuit eas in
firmamēto celi ut luceent ſup terrā: et
pēſſent diei ac nocti. ⁊ diuiderent lucē
ac tenebras. Et uidit de⁹ q̄ eſſet bonū:
et factū ē ueſpe ⁊ mane dies quartus.
Dixit etiā de⁹. Producāt aque reptile
anime uiuentis ⁊ volatile ſuper terrā
ſub firmamēto celi. Creauitq; deus cete
grandia. et omnē aīam uiuentē atq;
motabilē quā pduxerāt aque ī ſpecies
ſuas. ⁊ omne uolatile ſedm genus ſuū.
Et uidit deus q̄ eſſet bonū. benedixitq;
eis dicens. Crescite ⁊ multiplicamini. ⁊
replete aquas maris. auesq; multipli-
cent ſup terrā. Et factū ē ueſpe ⁊ mane
dies quintus. Dixit quoq; deus. Pro-
ducat terra aīam uiuentē in genē ſuo.
iumenta ⁊ reptilia. ⁊ bestias terre ſedm
ſpecies ſuas. Factūq; ē ita. Et fecit de⁹
bestias terre iuxta ſpecies ſuas. iumen-
ta ⁊ omne reptile terre ī genere ſuo. Et
uidit deus q̄ eſſet bonū. et ait. Facia-
mus hoīem ad ymaginē ⁊ ſimilitudinē
nostrā. ⁊ preſit piſcibus maris. et uola-
tilibus celi ⁊ bestijs uniuſeq; terre. omniq;
reptili q̄ mouetur ī terra. Et creauit
deus hoīem ad ymaginē ⁊ ſimilitudinē
ſuā. ad ymaginē dei creauit illū. ma-
ſculū ⁊ feminā creauit eos. Benedixit
q; illis deus. ⁊ ait. Crescite ⁊ multiplica-
mini ⁊ replete terrā. et ſubicite eā. et dōna-
mini piſcibus maris. et uolatilibus celi.
et uniuersis animantibus que mouentur
ſup terrā. Dixitq; de⁹. Ecce dedi uobis
omnē herbā afferentē ſemen ſup terrā.
et uniuſa ligna que habent in ſemetipis
ſementē generis ſui. ut ſint uobis ī eſcā
⁊ cunctis aīantibus terre. omniq; uolucri
celi ⁊ uniuersis q̄ mouetur in terra. ⁊ ī
quibus eſt anima uiuēs. ut habeāt ad
uescendū. Et factū eſt ita. Viditq; deus
cuncta que fecerat. ⁊ erāt ualde bona.

spaustuvės mašinas, bet visvien vieno puslapio atspausdinimas turėjo būti milžiniškas darbas.

Tuo pat metu, kaip Gutenberg'as pradėjo savo darbą, netoliese — greičiausia irgi Mainz'o mieste — nežinomas knygos mėgėjas užsisakė pas gabų tų laikų raštininką (kurio vardo taip pat nežinome) iki tol nematyto dydžio ir puošnumo Biblija. Kadangi rankraštyje aiškiai pažymėta kaligrafijos darbo pradžios ir užbaigos datos, mes žinome, kad ši taip vadinama Didžioji Mainz'o Biblija buvo pradėta rašyti 1452 M. balandžio mėn. 4 d. ir baigta sekančių metų liepos 9 dieną. Dabar ši Biblija, drauge su puikiu Gutenberg'o Biblijos egzempliorium, trijuose tomuose, pergamente atspaustuose, yra Washingtone, Library of Congress. Didžiosios Mainz'o Biblijos istorija pilna nuotykių. Ilgą laiką išbuvus Mainz'o Katedroje, ji pakliuvo švedų karaliui Gustavui Adolfui į rankas, kai jis karo žygio metu paėmė tą miestą. Karalius atidavė knygą Sachsen-Weimar'o kunigaikščiui, o šis vėliau perleido ją Gothos hercogams. Iš jų šeimos palikuonių knyga pateko amerikiečiui L. Rosenwald, kuris 1952 m. pavasarį padovanojo ją Library of Congress. O minimas Gutenberg'o Biblijos egzempliorius, penkis šimtmečius ramiai išgulėjęs Schwarzwaldo Benediktinų vienuolynuose, pasiekė J.A.V. 1930 metais.

Didžiosios Mainz'o Biblijos sumanytojas turėjo užsibrėžęs didelio masto tikslą — pergamentas, knygos įrišimas, raštas bei iliustracijos turėjo atitikti aukščiausius meniškumo reikalavimus. Kiek reikalinga kantrybės perrašant Biblijos tekstą galima numanyti prisiminus, kad Senojo Testamento 39-iose knygose yra 929 perskyrimai, 592,439 žodžiai ir 2,738,100 raidžių, o Naujajame — 27 knygos su 260 perskyrimų, 182,753 žodžių ir 933,380 raidžių. Po penkiolikos mėnesių darbo, pažymėjęs datą ir pasirašęs slapyvarde "Calamus Fidelis" (Ištikimoji plunksna), raštininkas baigė savo triūsą ir prasidėjo iliustravimo darbas. Bet iliustracijos niekada pilnai baigtos nebuvo. Antrajame tome užsiliko nebaigtų spalvinti piešinių ir škicų. Jų stilius taip ryškiai skiriasi nuo pirmame tome atlikto darbo, kad galima juose įžiūrėti jau visai kito menininko ranką.

Kun. POVILAS DILYS — Čikagos evang. reformatų parapijos kunigas.

Pirmojo tomo iliustracijos iššaukia didžiausio pasigerėjimo, ypač penki puslapiai su sudėtingais paraščių ornamentais. Ritmingai plaukiančių vijoklių vingiuose slepiasi visokiausių gyvių atvaizdai. Grakštus vijoklis pakaitomis ima ciklameno, rožės, arba kitokio augalo pavidalą su jam priklausančiais lapais bei žiedais. Tarpe gėlių matyti spalvingai apsirėdę medžiotojai, vaikai su motinomis, laukiniai žmonės prisidengę kailiais. Pavaizduoti medžioklinai ir naminiai šunes, stirnos, meškos,

liūtai. Pasirodo gražiaplunksniai fazanai, gandrai, visokie paukščiai. Visos figūros natūralios, pilnos gyvybės ir judėsio: vaikai žaidžia, šaulys ištempęs lanką taiko į šerną, šunes bėga, stirnos ganosi, meškiukai laipioja šakomis arba voliojasi ant žolės.

Minėtos Didžiosios Mainz'o Biblijos nežinomas rašeiva baigė savo darbą, bet Gutenberg'o darbo pabaigos dar kelis metus reikėjo palaukti. Nepatenkintas atsiektais rezultatais, nuolat ieškodamas tobulybės, Gutenberg'as spausdino, naikino pagamintus puslapius, vėl pradėjo iš naujo. Bent du kartu jis visiškai sunaikino nulietą raidžių rinkinį. Galų gale apsistojo ant šrifto, primenančio savo siaura ir ilga forma bei gotišku stiliumi Didžiosios Mainz'o Biblijos kūrėjo rašyseną. Finansinis jo rėmėjas Johann Fust neteko kantrybės belaukdamas: darbo rezultatų nesimatė, o skolų sumokėti Gutenberg'as negalėjo. 1455 metais J. Fust atėmė iš jo spaustuvę su visais įrengimais, mašinomis, raidžių rinkiniu, baigtais spausdinti lankais. Netrukus jis pats išleido tą Bibliją, drauge su dalininku Peter Schöffer atspausdindamas knygoje savo pavardę, kaip leidėjo, visai Gutenberg'o nepaminėdamas. Tą patį kiek vėliau jis padarė ir su Gutenberg'o Psalmynu. Manoma, kad buvo atspausta viso 200 Gutenberg'o Biblijos egzemplioriu, iš kurių 46 yra užsilikę iki mūsų dienų. Mainz'o mieste ir dabar dar galima pamatyti Gutenberg'o mašinas bei spaustuvės įrengimus jo vardu pavadintame muziejuje.

Gutenberg'o Biblija išėjo lotynų kalba, paprastiems žmonėms neprieinama. Reformacijos sąjūdžio įtakoje imta versti Šventą Raštą į vietos žmonių kalbas. Reformacijos pirmtakūnas John Wycliffe jau XIV amžiuje išvertė Bibliją į anglų kalbą. Į vokiečių kalbą Naująjį Testamentą išvertė Martynas Liuteris 1522 metais. Pirmąjį Biblijos vertimą į lietuvių kalbą atliko Jonas Bretkūnas iš Karaliaučiaus, protestantas, 1590 m.

Romos Katalikų Bažnyčia ilgą laiką priešinosi vertimams Biblijos, skaitydama, kad laisvas Šventojo Rašto skaitymas sukeliąs klaidingus aiškinimus ir erezijas. Po kiek laiko ir Katalikų Bažnyčia pasekė protestantų pavyzdžiu ir pradėjo taipogi versti Bibliją. Šiandieną Biblija yra išversta į beveik visas pasaulio kalbas, kurių yra apie 300. American Bible Society duomenimis, vertimai yra padaryti į 260 kalbas. Biblija lieka viena iš plačiausiai skaitomų pasaulyje knygų. Kasmet visur ji spausdinama tūkstančiais ir milijonais egzemplioriu. Be spaudos toks reiškinys nebūtų buvęs įmanomas. Taigi Jonui Gutenberg'ui, spaudos išradėjui, tenka priskirti didelius nuopelnus žmonijos kultūrai.

1947 m. Švedijoje.
Ponios: Variakojienė, Kregždienė ir Tamulėnienė.

Petras Kregždė 1894-1947

– Jokūbas Mikelėnas –

Šiais metais įvykęs Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios Synodas minėjo Tautai ir Bažnyčiai nusipelniusio A. A. **Petro Kregždės** penkių metų mirties sukaktį. Žemiau paduodame apie jį biografinių žinių.

Petras Kregždė gimė 1894 metų sausio 2 dieną Lyglaukių vienkiemy, Biržų valsčiuje, pasiturinčių ūkininkų šeimoje. Pradžios mokslą ėjo Biržuose, o gimnaziją lankė Bauskėje. Baigė Aukštesniąją Agronomijos Mokyklą Dotnuvoje ir vėliau Maskvos Žemės Ūkio Akademiją ir karininkų mokyklą Petropavlovske. Rusų kariuomenės mobilizuotas 1917 m., buvo nusiųstas į Novonikolajevską, Sibire, kur išbuvo iki 1918 metų vasaros. Vos Sibiran nuvykęs, tuojau sueina į kontaktą su vietos lietuviais, imasi iniciatyvos suorganizuojant tenykštę Lietuvių Tremtinių Draugiją ir tampa išrinktas jos pirmininku. Jis ruošia paskaitas, rengia lietuviškus vaidinimus ir vakarėlius. Įsteigia lietuvių mokyklą vaikams ir vakarinius kursus suaugusiems.

Lietuvai paskelbus nepriklausomybę, Petras Kregždė skuba į Tėvynę prisistatyti Lietuvos Vyriausybei, prašydamas panaudoti jo jėgas kur jos galėtų būti labiausiai reikalingos. Palikęs Sibirą, slapta perėjęs Kolčako ir bolševikų frontą, po ilgos ir nuotykingos kelionės (kelis kart buvo bolševikų sulaikytas) pasiekia Vilnių. Jis paskiriamas Žemės Ūkio Ministerijos tarnybon. Nuo 1918 iki 1920 metų jis buvo žemės ūkio įgaliotiniu Biržuose, o nuo 1920 iki 1922 metų – žemės ūkio inspektorium Rokiškio, Zarasų ir Utenos apskrityse.

Nuo 1922 metų jis skiriamas skyriaus viršininko pareigoms Žemės Ūkio Ministerijoje, o vėliau dirba kaipo vice-direktorius Žemės Reformos Valdyboje. Tais pačiais metais jis tampa išrinktas Steigiamojo Seimo nariu, kaip vals. liaudininkų atstovas. Bet jo neviliojo politinė karjera, ir jis iš to darbo pasitraukė, visą savo dėmesį paskirdamas žemės ūkio kultūros, kooperacijos ir žemės ūkio finansavimo sritims. Žinodamas, kad Lietuvą galima pastatyti ant kojų tik padėjus tvirtus ekonominius pagrindus, jis visa širdimi pasineria į savo pasirinktą darbą ir jame išbūna visą Nepriklausomos Lietuvos laiką. Glaudžiai bendradarbiauja su žemės ūkio kultū-

PETRAS KREGŽDĖ
1894 – 1947

ros įstaigomis – kaip Žemės Ūkio Rūmai, ekonominėmis ir kooperacijos įstaigomis – kaip "Lietūkis", "Pienocentras", "Maistas", Kooperatyvų Sąjunga ir t. t. Be to dar aktingai dalyvavo Ekonominių Studijų Draugijoje.

Jis buvo "Lietūkio" valdybos nariu ir direktorium nuo 1923 iki 1926 metų ir už nuopelnus buvo išrinktas tos sąjungos garbės nariu. 1926 metais, sudarant Valstiečių Liaudininkų Vyriausybę, velioniui buvo pasiūlyta Žemės Ūkio Ministro vieta, bet jis nuo tų pareigų atsisakė. Nuo 1927 metų jis paskiriamas Žemės Banko direktorium ir išbūna tose pareigose iki 1940 metų vasaros. 1927 metais įsteigus Lietuvos Žemės Ūkio Rūmus, jis tampa jų valdybos nariu, vice-pirmininku.

Sudarant 1940 metais Lietuvos koalicinį kabinetą Ministras Pirmininkas A. Merkys kviečia Petrą Kregždę užimti Žemės Ūkio Ministro vietą. Bet jis atsisako, nujausdamas, kad esamose sąlygose negalės dirbti pagal savo įsitikinimus.

Bolševikų antplūdžiui užėjus, Žemės Bankas buvo nacionalizuotas ir velionis buvo atleistas iš visų savo pareigų. Kurį laiką jis gyveno Biržų valščiuje ir ūkininkavo savo ūkyje. Vėliau, bolševikams pasitraukus, Petras Kregždė vėl pradėjo dirbti, kaipo Žemės Ūkio Rūmų valdybos vice-pirmininkas. Vokiečių okupacijos metu jis visą laiką kovojo su okupantais dėl perdidelių duoklių ir kitokių neteisybių ūkininkų atžvilgiu. Drauge su Ž. Ū. R. pirmininku Fledžinsku, jis pasirašė ir įteikė protesto memorandumą okupantams dėl atstatymo nuosavybės teisių Lietuvoje. Vokiečiai 1942 m. likvidavo Žemės Ūkio Rūmus, kaipo nepakenčiamą Lietuvos ūkininkų atstovybę.

Velionis buvo ne tik ištikimas Tėvynės sūnus, pašventęs savo geriausias jėgas tautos reikalams, bet taip pat ir veikė savo Bažnyčios labui. Buvo Liet. Ev. Reformatų Bažnyčios kuratorius, dalyvavo synoduose ir buvo tris kart išrinktas Synodo pirmininku. Jis rėmė bažnytinę spaudą, prisidėdamas prie išleidimo naujo giesmyno ir kitų veikalų, o taip pat ir prie naujos Kauno reformatų bažnyčios statymo.

Antrą kartą Raudonajai Armijai užeinant, velionis su šeima 1944 m. vasarą, mažu žvejų laiveliu persikelia į Švediją. Ir čia jis, nors ir dirbdamas fabrike, nenustoja veikęs, rūpinasi, kad tremtyje būtų tinkamoje aukštumoje išlaikytas lietuvio vardas. Gyvenant stovykloje, jis išrenkamas įgaliotiniu atstovauti pabėgelius Graugūrdėje, o vėliau atstovu į Lietuvių Šalpos Komitetą Stockholme. Jam persikėlus gyventi į Eskilstuną, kartu su kitais Ev. Reformatų veikėjais, kaip P. Variakoju, M. Tamulėnu ir K. Klybu, įkuria Lietuvių Draugiją. Išrinktas jos pirmininku, eina tas pareigas, kol gyveno Švedijoje.

1947 metais balandžio mėnesį Petras Kregždė su šeima pasiekė Amerikos krantus. Vos kelias savaites išgyvenęs, staiga balandžio 22 dieną miršta New Yorke nuo širdies priepuolio. Jo pelenai ilsisi Jamaicos krematorijume belaukiant to laiko, kada galės grįžti į savo Tėvynę, kurią jis taip mylėjo, kad galėtų rasti poilsį savo gimtoje žemėje, taip gausiai aplaistytoje kenčiančių jos vaikų ašaromis ir laisvės gynyboje pasiaukojusių sūnų kraujumi.

KOVOS UŽ LIETUVOS LAISVĘ

– Pulk. Jonas Variakojis –

Skyriaus vedėjo įvadas:

Įžymus lietuvis reformatas pulkininkas Jonas Variakojis, Lietuvos kariuomenės savanorių vadas ir pirmųjų kovų už Lietuvos Nepriklausomybę dalyvis, patiekė mūsų skaitytojams savo atsiminimų iš tų mūsų tautai taip reikšmingų laikų. Šiais metais atsiminimų autorius minėjo savo 60-ties metų sukaktį, kuri buvo plačiai aprašyta lietuvių spaudoje. Čia paduodame apie jį keletą biografinių duomenų.

Pulk. J. VARIAKOJIS 1922 metais.

Jonas Variakojis gimė 1892 m. gegužės mėn. 20 d. Rinkuškių kaime, vienoje iš gražiausių Biržų apylinkės vietovių, prie Širvėnos ežero kranto. Baigęs Pernavoje gimnaziją, įstoja į Petrapilio universitetą teisės studijuoti. Netrukus pašaukiamas į rusų kariuomenę ir baigia Vladimiro Karo Mokyklą. Iki 1917 m. bolševikų revoliucijos dalyvauja karo veiksmuose Galicijos fronte. Grįžęs Rusijon, dalyvauja lietuvių batalionų organizavime ir kartu su kalbininku J. Jablonskiu išverčia į lietuvių kalbą Karo Rikiuotės ir Įgulos Statutus. 1918 m. pradžioje Voronežo lietuvių atstovybė jį deleguoja į Lietuvos Tautos Tarybą, ir jis tampa jos įgaliotiniu Orsoje pabėgelių grąžinimo reikalams. Rusų - bolševikų kariuomenei pradėjus veržtis Lietuvon, Jonas Variakojis stoja savanoriu Tėvynės ginti. 1918 m. gruodžio mėn. skiriamas Panevėžio Srities Apsaugos Viršininku.

Pradėjęs su vos šešiais savanoriais, J. Variakojis keliauja po kaimus ir miestus, stiprina Lietuvos kariuomenės jėgas, ruošiasi kovai prieš daug skaitlingesnį priešą. Panevėžiui kritus, jo vadovaujamas Panevėžio Apsaugos Batalionas kovoja su priešu ties Kėdainiais, Šėta, Ramygala ir Ukmerge. Atėmus iš bolševikų Panevėžį, Rokiškį, Obelius ir Ilukštą, pulk. Variakojo dalinys pavadintas IV Karaliaus Mindaugo Pėstininkų Pulku. Pulkas perkeliamas į Šiaulių frontą, kur kartu su kitomis Lietuvos kariuomenės jėgomis sėkmingai kovoja su bolševikais ir su vokiečiais – bermontininkais. Lenkams sulaužius Suvalkų Sutartį, Mindaugo pulkas kaunasi su lenkais iki 1920 metų lapkričio mėn. 21 d.

Už pasižymėjimus kovose Jonas Variakojis apdovanotas dviem Vyties Kryžiais ir pakeltas be eilės į aukštesnį laipsnį.

1922 m. J. Variakojis skiriamas Trečiosios Karo Apygardos Viršininku. Tais pačiais metais Ministeris Pirmininkas Bistras siūlo jam Klaipėdos Gubernatoriaus vietą, bet jis atsisako ir ligi 1926 m. išbūna kariškoje tarnyboje. Tada jis apsigyvena savo ūkyje Šešuolėliuose, Ukmergės apskrity. Į visuomeninę veiklą grįžta tik po kelių metų. Jis eina pareigas kaipo Susisiekimo Ministerijos Valdytojas 1929 m., o 1930 m. skiriamas Krašto Apsaugos Ministeriu. Po metų, jo sveikatai pablogėjus, atsistatydina ir grįžta vėl į ūkį. Sovietams užėmus Lietuvą, 1940 m. apsigyvena Vilniaus apylinkėse. Vokiečių okupacijai prasidėjus, 1941 m. grįžta į Šešuolėlius, bet vokiečiai bolševikų nusavinto ūkio jam nebesugrąžina, tenka jam būti ūkvedžiu, bet ne savininku savo žemės. Artinantis sovietams 1944 m., J. Variakojis su šeima traukiasi į Vokietiją. 1949 m. jis atvyksta į J.A.V. ir apsigyvena Chicagoje.

Žemiau paduodame jo atsiminimų žiupsnelį, specialiai parašytą MŪSŲ SPARNAMS.

Jonas Variakojis įvykius taip nusako:

"Kaip žinome, 1918 metų vasario 16 d. buvo paskelbtas Lietuvos Nepriklausomybės Aktas, gi pirmasis Lietuvos Ministerių Kabinetas, dėl tebesitęsiančios vokiečių okupacijos, buvo sudarytas tiktai tų pačių metų lapkričio 11 d. Vokietijos jėgoms pradėjus irti, rusai bolševikai užėminėjo sritis iš besitraukiančių vokiečių ir taip ėmė veržtis Lietuvon. 1918 m. lapkričio 23 d. Ministerių Kabinetas išleido pirmą įsakymą Lietuvos Kariuomenei. Tai buvo didelės svarbos įvykis, nes ačiū savo kariuomenei, mes atgavome Nepriklausomybę.

Visa Lietuva buvo padalinta į kelias apsaugos sritis, kurių viršininkais buvo paskirti savanoriai karininkai. Be kitų funkcijų, jie taip pat turėjo šaukti savanorius į Lietuvos Kariuomenę. Iš visų kampų pradėjo plaukti savanoriai, kas ant savo mylimo žirgo, kas tėvo ar brolio vežamas, o kas ir pėsčias su maisto maišeliu ant pečių. Aš buvau paskirtas Panevėžio Apsaugos Viršininku 1918 m. gruodžio 29 d. Bet neilgai teko būti Panevėžyje, nes netrukus bolševikai jį paėmė į savo rankas.

1919 m. sausio mėn. 7 d. mes šeši savanoriai, įsigiję porą arklių ir roges, naktį išvykome iš miesto ir nuvažiavome pas vieną ūkininką, kur kelias dienas anksčiau buvome nugabenę gautus 30 šautuvų su keliais tūkstančiais šovinių, 50 rankinių granatų ir 6 revolverius. To ūkininko motutė įdėjo mums kelionei maisto, palaimino, ir mes išvykome Kėdainių kryptimi. Kitą dieną pasiekėme Ramygalos miestelį, kur prie mūsų prisidėjo dar keliolika savanorių. Mūsų vyrai sugretintomis eilėmis išžygiavo dainuodami karišką dainą "Kur lygūs laukai...", kuri ne vieną iš susirinkusiųjų žiūrovų pravirkdė iš džiaugsmo. Gavę žinią iš atbėgusių Panevėžio gimnazijos mokinių, kad artinasi raudonoji kariuomenė, turėjome trauktis toliau, nes buvome dar per silpni priešintis.

Artinantis prie Kėdainių mūsų būrys augo ir stiprėjo, netrukus turėjome jau virš šimto savanorių. Keliolika Panevėžio gimnazistų, būdami sumanūs, drasūs ir drausmingi, gerai žinodami vietoves, slaptai pereidavo frontą ir mums atnešdavo žinių apie priešą. Pirmas susidūrimas su priešu buvo 1919 m. sausio 13 d. prie Kaplių kaimo, netoli Kėdainių. Neturėdamas tikresnių žinių apie mus, priešas didesnėmis jėgomis dar mūsų nepuolė. Bet nuo sausio mėn. pabaigos rusai pradėjo mus dažniau puldinėti, stengdamiesi mus išstumti iš Kėdainių. Vasario mėn. 8 d. vienose kautynėse garbingai žuvo pirma Lietuvos Kariuomenės auka – karys Povilas Lukšys.

Ir taip kovodami su priešu, nežiūrint nuostolių, augome ir stiprėjome. Negaudami iš centro pakankamai ginklų ir amunicijos, mes patys turėjome jais pasirūpinti. Pirkome juos iš pakrikusios vokiečių kariuomenės karių už pinigus ar už lašinius,

darėme taip vadinamas ekspedicijas. Sužinodami, kokiose vietovėse stovi rusai (ištiso fronto dar nebuvo), mes nakties metu juos apsupdavome ir užpuldavome. Priešas paprastai panikoje bėgdavo, palikęs viską, o mūsiškiai grįždavo į Kėdainius pasiėmę grobį, dažniausiai be jokių nuostolių. Po tokių žygių ūpas vis kilo, įgydavome didesnį visuomenės pasitikėjimą ir atplaukdavo į mūsų eiles vis daugiau savanorių.

Mūsų dalinys kovo mėn. jau turėjo apie 2000 karių ir nemažai buvome sudavę priešui skaudžių smūgių. Bet iš Vyriausiojo Štabo vis dar neturėjome direktyvų ir veikėme savystoviai. Turėjome galvoje, kad nešame prieš Tėvynę didelę atsakomybę, nes priešui prasiveržus pro Kėdainius, būtų pasidaręs atviras kelias į Kauną, kur stipresnių kovos vienetų nebuvo. Čia noriu pažymėti, kad man teko garbė apginti istorinį Kėdainių miestą, kur XVI amžiuje buvo Lietuvos Reformacijos centras ir kur Ev. Reformatų Bažnyčios rūsyje guli Lietuvos didikų – Reformacijos šulų Kunigaikščių Radvilų palaikai. Kitas atsitikimas, kuris rišasi su mūsų Bažnyčia, buvo Deltuvoje. Vyriausias Štabas, pavadinęs mūsų būrį Panevėžio Apsaugos Batalionu (nors jau savo skaičiumi buvome lygus pulkui), priskyrė mums vieną artilerijos pabūklą ir įsakė užimti Ukmergę. Deltuvos miestelyje, 3 km. nuo Ukmergės, rusai buvo savo kulkosvaidžius įkėlę į senos Ev. Reformatų Bažnyčios bokštą ir neleido mums slinkti pirmyn. Nors gaila buvo šio istorinio pastato, betgi turėjau įsakyti pabūklo karininkui šauti. Tai buvo pirmas Lietuvos Kariuomenės artilerijos šūvis. Buvo pataikyta į bažnyčios duris, ir po to rusai pradėjo trauktis.

Mums užėmus Ukmergę, atvyko I Pėstininkų Pulkas, kuris tęsė toliau puolimą Utenos – Zarasų kryptimi, o mes gavome įsakymą pulti priešą Panevėžio linkme. Prie mūsų buvo priskirtas II Pėstininkų Pulko vienas batalionas ir vienas artilerijos dalinys su dviem pabūklais. Šiai visai rinktinei vadovauti atvyko biržietis reformatas generolas St. Nastopka. Nežiūrint to, kad priešas buvo daug skaitlingesnis ir geriau apginkluotas, mes po sunkių ir kruvinų kautynių užėmėme Panevėžį gegužės mėn. 19 d. Čia tarp kitų didvyriškai žuvo taip pat biržietis reformatas, karininkas savanoris Jonas Nastopka. Šis laimėjimas turėjo didelės svarbos tolimesniems karo veiksmams, nes priešas buvo palaužtas. Vėliau mūsų kariuomenė sujungtomis jėgomis išstūmė bolševikus iš Lietuvos žemių net už Dauguvos. Beliko tada išvalyti kraštą nuo vokiečių – bermontininkų ir besiveržiančių lenkų dalinių. Pažymėtina, kad Lietuvos Nepriklausomybę iškovojant, karo veiksmuose daug nusipelnė geri Tėvynės sūnūs – reformatai, tarp jų ir pirmasis Lietuvos Kariuomenės Vadas generolas Silvestras Žukauskas."

MŪŠIS SU ŠVEDAIS

BIRŽĖNAI APDAINUOJA KOVAS TIES SALOČIAIS

– Juozas Būga –

Čia noriu Tamstoms iškelti istorinę dainą, užrašytą iš biržiečių. Ta istorinė daina greičiausia apdainuoja lietuvių- švedų susirėmimus ties Saločiais.

Tais laikais švedai jau buvo Estijoj ir turėjo užėmę dalį Latvijos. Rusų caras Petras Didysis ir Did. Lietuvos kunigaikštis Augustas II susitikę Biržų pilyje padarė sąjungą prieš švedų karalių Karolį XII – atimti Baltijos pajūrį, galvodami lengvai laimėti.

1703 m. ties Saločiais prasidėjo švedų-lietuvių, lenkų ir saksų kariuomenių mūšis. Petras Didysis su kariuomene čia nedalyvavo. Švedai labai nusiaubė Biržų kraštą: 1704 m. sudaužė Biržų kunigaikščių Radvilų pilį, kuri daugiau nebeatsistatė. Liaudis dar ir šiandien mini tuos laikus.

Istorinė liaudies daina taip skamba:

Po Salotym buvo mūša (kovos),
Mūsų broliukų daugel užmušo:

Ir štai kaip apdainuoja biržiečiai tą žiaurųjį karą su švedais:

Kožnam pėdely kraujo upelė,
O pakraštėliai pilni bernelių.

Broliukas turi tris sesutes, kurios jam padeda ir palydi į karą:

Oi turiu, turiu, tris sesutėles,
Kaip tik daržely tris lelijėles.

Kiekviena sesutė dirba atskirą darbą padėdama broliukui, išeinant į kovą su priešu:

Viena sesutė – žirgą balnojo,
Antra sesutė – kilpeles šveitė;
Trečia sesutė – vartus atkėlė,
Vartus atkėlė ir palydėjo.

Sesutės nesulaukdamos savo brolelio, eina jo ieškoti ir laukti grįžtančio:

Dviejų dienelių ir mėnesėlių,
Eisim sesutės pasižiurėti.
Eikim, sesutės, rūtų darželin,
Ar nesulauksim savo brolelio.

Belaukiančioms sesutėms pasirodo žuvusio brolelio pasiuntinys žirgas:

Štai pamatėm – žirgas atbėga,
Žirgas atbėga, atprunkštuoja.
Žirgas atbėga, atprunkštuoja,
Aukso kilpelės atgrazduoja.

Sesutės pradeda klausinėti atbėgusį žirgą apie brolelį:

Oi žirge, žirge, tu juodberėli,
Kur tu padėjai mūsų brolelį.

Brolelio žirgas štai ką atsako sesutėms:

Jūsų brolelis liko ant karės,
Jūsų brolelis liko ant karės.
Kaip galvą kirto, kaip kopūstėlį,
Kapojo patį, kaip avinėlį.
Kur galva krito – saulė tekėjo,
Kur kraujas tiško – upelis bėgo.

Dainavo Veronika Gedaitiene, 75 m.a., Is Vabalninko, Biržų aps. 1951.10.25.

Dainoje apdainuotas yra didelis mūšis, kurio pasėkos ilgai neišėjo žmonėms iš galvų. Nuo švedų užpuolimo laikų Lietuvoje paliko daug kapų, vadinamų švedkapiais. Žmonės ir senesnių kovų laikų kapus vadina švedkapiais, nes jiems paliko galvose tik vienas paskutinis didysis karas. Karas su švedais pasibaigė tik 1709 m., kai rusų caras Petras Didysis sumušė juos ties Poltava (Ukraina).

(Istorinėmis žiniomis naudotasi iš dr. Sruogienės.)

Jaunimo skyriaus vedėjas – kuratorius ADOMAS ŠERNAS
Adresas: 1520 N. Rockton Ave. Rockford, Illinois, U.S.A.

MALDA UŽ SŪNŲ

– Gen. D. MacArthur –

(Paimta iš "The Young Soldier")

Viešpatie, išaugink man sūnų, kuris būtų pakankamai stiprus žinoti, kada jis silpnas, kuris būtų pakankamai ryžtingas susitelkti, kada jis yra baimėje, kuris būtų nepalenkiamai tvirtas garbingame pralaimėjime ir kuris būtų nuolankus bei kilnus pergalėje.

Išaugink man sūnų, kuris norėtų pažinti Tave, ir kuris žinotų, jog savęs pažinimas yra žinojimo pagrindas.

Aš meldžiu, nevesk jo lengvais prabangos takais, o sunkiu įtempimo keliu, kad jis išmoktų tvirtai stovėti audroje ir atjausti tuos, kurie perpuola.

Išaugink man sūnų, kurio širdis būtų tyra, kurio tikslas būtų aukštas, sūnų, kuris nugalės pirma save, negu jis sieks valdyti kitus, sūnų, kuris išmoktų juoktis, neužmiršęs verkti, kuris siektų ateities, nenutraukdamas ryšio su praeitimi.

Suteik jam nuolankumą, kad jis visada atsimintų tikros didybės paprastumą, duok tikros išminties atvirą protą ir švelnumą tikros jėgos.

Tada aš, tėvas, išdrįsiu tyliai šnibždėti: "Neveltui gyvenau..."

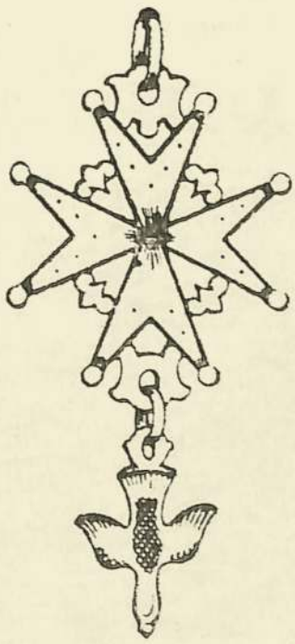

Lietuvių reformatų pamėgtasis prancūzų Hugenotų kryžius.

TOLERANCIJOS STOKA SKAUTŲ SĄJUNGOJE

Lietuvos Evangelikų Reformatų Vyriausioji Vadovybė Tremtyje prisiuntė "Mūsų Sparnams" žemiau esamą raštą, kurį spausdiname:

Kun. Ansas Trakis *5616 S. Racine Ave., Chicago 36, Ill.*
1952 m. rugpiūčio 9 d.

Vyr. Skautininkui Steponui Kairiui,
Lietuvos Skautų Brolijos Pirmininkui,
716 Lansdowe Ave., Toronto, Ont.

Mielas Vyriausias Skautininke!

Tamsta kvieti mane būti evangelikų dvasios vadovu Lietuvos Skautų Brolijoj. Tačiau, kol mūsų atstovas dvasios reikalams nėra įsileistas dalyvauti lygiai su katalikais vyriausiame LSS organe - Pirmijoj, tol evangelikų dvasios vadovas negali dalyvauti žemesniuose LSS organuose.

Vyr. evangelikų dvasios vadovas Pirmijoj turi teisinį pagrindą PLSS įstatuose, kurie numato "dvasios vadovus" (daugyskaitoje), bet ne vien tik katalikų dvasios vadovą. Šiuo klausimu LSS vadovų suvažiavime Šeinfelde 1949 metais beveik vienbalsiai pageidauta turėti Pirmijoj vyr. evangelikų dvasios vadovą šalia ten jau esamo vyr. katalikų dvasios vadovo. Po to LSS Tarybą ten pat iškėlė evangelikų vyr. dvasios vadovo Pirmijoj kvietimo klausimą, bet jo sprendimą atidėjo, katalikų vyr. dvasios vadovui kun. dr. Vaišnorai pareiškus veto ir demonstratyviai apleidus posėdį. LSS Pirmijos pirmininkas vyr. sktn. Palčiauskas man pažadėjo šį įstrigusį reikalą sutvarkyti. Bet dabar jau praėjo 3 metai, kaip šis klausimas lieka vis dar nesutvarkytas.

Katalikų vyr. dvasios vadovo pareigas einantis kun. Vaišnys SJ maždaug prieš trejetą mėnesių man siūlė, kad evangelikai sudarytų atskirus evangelikų skautų vienetus. Tačiau evangelikai atsisako katalikų vyr. dvasios vadovo siūlytu būdu skaldyti Lietuvos Skautų Sąjungą, kurioje katalikai ir evangelikai

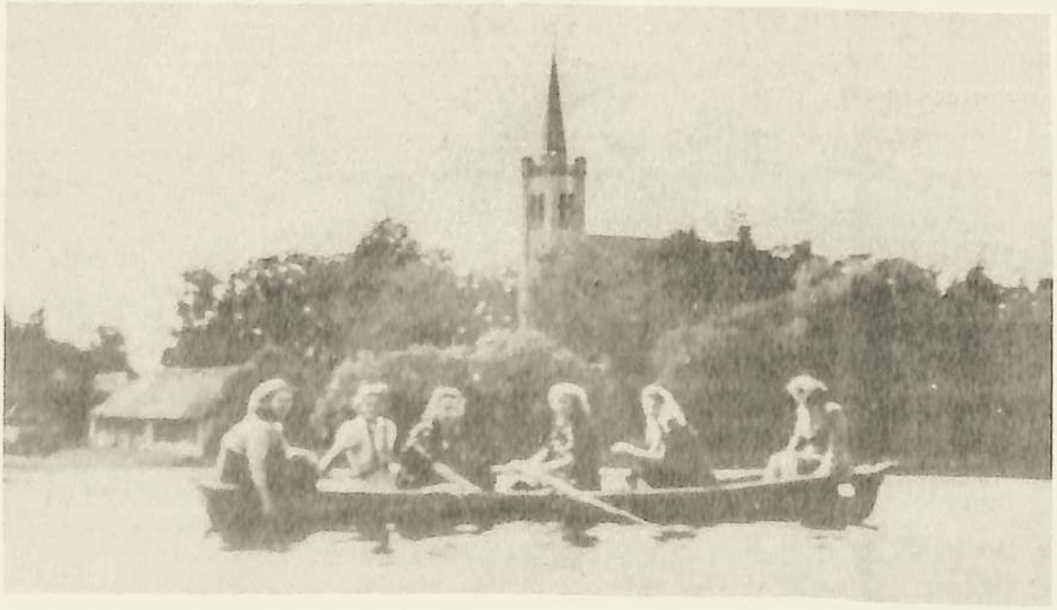

Evangelikės reformatės skautės laivelyje ties sava bažnyčia Biržų ežere 1944 m.

broliškai sugyveno Lietuvos Nepriklausomybės laikais.

Priduriu, kad Lietuvių Evangelikų Liuteronių Vyr. Bažnyčios Taryba ir Lietuvos Evangelikų Reformatų Synodas mane įgaliavo būti evangelikų dvasios vadovu LSS organizacijoj. Bet aš to negaliu įvykdyti dėl sakyto neįsileidimo.

Lietuviai evangelikai palaiko bendrą, tarpkonfesinio pobūdžio LSS. Todėl turiu garbės Tamstos prašyti imtis iniciatyvos, kad būtų pašalinta sakytoji tikybinė netolerancija Lietuvių Skautų Sąjungoj, kuri ardo skautų brolybę.

Budėkime!
(Parašas) Kun. Ansas Trakis

Nuorašai siunčiami:

1. *LSS Pirmijos Pirmininkui vyr. sktn. K. Palčiauskui, Čikaga,*
2. *LSS Seserijos Vadijai,*
3. *Lietuvos Evangelikų Reformatų Kolegijos Prezidentui dr. J. Mikelėnui, Čikaga,*
4. *Lietuvių Evangelikų Liuteronų Bažnyčios Senjorui kun. A. Keleriui, Wehnen.*

Mūsų žurnalo rėmėja VIOLETA M. L. YČAITĖ, Amerikos kariuomenės bibliotekų savanoriškoje tarnyboje Europoje ir Azijoje.

Lietuvis--Filmų Žvaigždė

Vis dažniau ir dažniau kino ekranuose pasirodo prancūziškų ir itališkų filmų, kuriuose svarbiausias roles vaidina mūsų tautietis Jokūbas Sernas (Jacques Šernas). Taip pat apie jį dažnai parašo ir jo atvaizdus deda įvairūs užsienio žurnalai — prancūzų: "Cinemonde", "Cinevie Cinevogue", britų: "Picture Show", amerikonų: "See" ir kt. Jis retkarčiais paminimas ir mūsų lietuviškoje spaudoje, bet nežiūrint į tai, jo ne tik mūsų jaunimas visai nepažįsta, bet ir iš vyresniųjų retas kuris jį mažą prisimena. O jis yra ne tik mūsų tautietis - lietuvis, bet ir tikėjimo brolis — reformatas. Todėl gal vertėtų su juo arčiau susipažinti, o tam aš patieksiu apie jį smulkesnių žinių.

Užsienio spaudos garsinamas filmų aktorius Jacques Šernas yra Lietuvos Nepriklausomybės Paskelbimo Akto signataro, kuratoriaus Jokūbo Šerno, mirusio 1926 metais, sūnus. Jo tėvas buvo baigęs Petrapilyje teisių fakultetą, prieš pirmąjį pasaulinį karą apsigyveno Vilniuje ir tuojau įsijungė į visuomeninį darbą. Jis buvo ne tik reformatų gerai pažįstamas, bet ir plačiosios liet. visuomenės žinomas ir dar dabar atsimenamas. Iki mirties jis buvo Vid. Reik.

Lietuvos evangelikų reformatų tremtinių jaunimas Švedijoje Vasario 16 proga.

M-jos Savivaldybių Departamento Direktorius. Palaidotas N. Radviliškio kapinėse.

Jo motina Viera Šernienė yra kilusi iš Berlyno. Išmokus lietuvių kalbą, ji buvo priimta į Kauno Valstybės Teatrą ir debiutavo Schillerio "Klasta ir Meilė". Vėliau, tapusi našle ir gavusi Prancūzijoje kino artistės darbą, apsigyveno Paryžiuje ir parašė kelis romanus, kurių vienas iš Liet. gyvenimo ir buvo išverstas į lietuvių kalbą, Z. Čiurlionienės gerai įvertintas. Ji buvo labai panaši į ekrano žvaigždę Dolores Del Rio, todėl, kai su ta artiste kuriame nors Lietuvos kine būdavo rodomas filmas, kino savininkai padarydavo gerą bizni - paskelbdavo, kad tame filme vaidina Viera Šernienė ir tuo pritraukdavo daugiau žiūrovų. Nepr. laikais, Šiauliuose ėjęs savaitraštis "Momentas" 1932 m. rudenį, net dviejų numerių pirmuosius puslapius panaudojo aprašymui Dolores Del Rio — — Vieros Šernienės gyvenimui.

Jokūbo ir Vieros Šernų sūnus Jokūbas - Nardis gimė 1925 m. liepos mėn. 30 d. Kaune, taigi tik vieni metai prieš tėvo mirtį. Po tėvo mirties, kol jo motina susirado sau ir jam pragyvenimo šaltinį - kino filmų aktorės vietą, jis apie pusantrų metų augo pas savo dėdę kun. Adomą Šerną N. Radvilišky.

1927 m. Senj. kun. Šepetys jį pakrikštijo Jokūbo-Bernardo vardais. Tais pat metais jo motina ištekėjusi už vieno Vichy kurorto gydytojo, jį iš kun. Šerno atsiėmė ir išsivežė į Prancūziją, kur jis lepinamas augo bei mokinosi ir nuo to laiko Lietuvoje daugiau nebebuvo.

Per karą, Prancūziją okupavus vokiečiams, jis, nors dar visai jaunas (16 m.), nuvyko į Lyon ir įstojo į rezistencijos eiles. 1943 m. jis iš Lyon, su pinigais pogrindžiui, vyko į Paryžių, buvo vokiečių sučiuptas ir išsiųstas į Buchenwaldo koncentracijos stovyklą. Iš tos koncentracijos stovyklos jį, jau mažai bepanašų į žmogų, 45 m. išlaisvino sąjungininkų kariuomenė.

Atsigavęs po visų kančių, nuvyko į Paryžių pas motiną ir pradėjo savystovų gyvenimą. Beieškodamas pragyvenimo šaltinio, jis buvo gavęs vieno dienraščio įgaliojimą būti jo korespondentu Niurnbergo nacių byloje. Bylai pasibaigus, jis vėl sugrįžo į Paryžių, kur, motinos padedamas, gavo statisto vietą vienoje kino studijoje. Nuo čia ir prasidėjo jo, kaip filmų aktoriaus, karjera. Jam buvo pradėtos skirti vis žymesnės ir žymesnės rolės, kurias jis vis puikiai atlikdavo. Pagaliau iš Prancūzijos jis buvo iškviestas į Italiją vaidinti su artiste Carla Del Pogio filmuose: "Žuvusioji Jaunystė" ir "Malūnas prie upės" Paskutinysis jau pasirodė ir Amerikos ekranuose. Šiuose filmuose jis savo roles puikiai atliko ir gavo už vaidybą premijas. Suvaidinęs dar keliuose dideliuose Italijos filmuose, jis buvo pakviestas grįžti į Prancūziją vaidinti su filmų žvaigždėmis: Danielle Darrieux ir su Aubry. 1948 m. jis su savo motina, išnuomavęs Paryžiuje turimą St. Peres g. namelį, vėl išvyko į Italiją, kur iki šiam laikui gyvena. Iš Italijos jis buvo nuvykęs į Angliją ir suvaidino anglų filme: "Auksinė Salamandra".

Mėginu su Jok. Šernu ryšį užmegsti, bet vis nepasiseka. Nemoku nei prancūzų nei italų kalbų, todėl parašiau jam į Paryžių vokiškai, bet pasirodo, kad jis ten nebegyvena, išvykęs į Italiją. A. Š.

SKIRTINGI ŽMONĖS

Akmuo ant akmens, plyta ant plytos, palaipsniui kilo į dangų aukšti pastato mūrai. Keleivis eidamas pro šalį sustojo pasižiūrėti statybos darbo. Susidomėjęs paklausė vieno mūrininko: "Ką jūs čia dirbate?" Šis atsakė: "Negi nematai? Mūryju plytas į sieną." Kitas darbininkas pareiškė: "Uždarbiauju, gaunu savo 20 dolerių į dieną." O trečiasis, išgirdęs klausimą, susimąstė ir pasakė: "Didingą Katedrą statau."

IDĖJOS IR ŽMONĖS

Yra keturios pagrindinės žmonių rūšys: 1. tie, kurie turi idėjas ir gali jas įvykdyti; 2. tie, kurie tiktai idėjas turi; 3. tie, kurie gali paimti kitų sumanytus planus ir juos išpildyti; ir 4. tie, kurie iš viso nežino kas dedasi.

Didžiausias atpildas laukia tų žmonių, kurie turi idėjas ir sugebėjimą jas įgyvendinti. Pasaulis gerai atlygina ir tokiems, kurie gali kitų planus išpildyti. Asmuo, turintis tiktai idėjas, bet nemokąs praktiškai jų įvykdyti, gal ir susiras savo kampelį, bet dažniausia gyvenimas nedaug ko jam duoda. O tas, kuris neturi nei idėjų, nei sugebėjimo jas realizuoti, ir toliau dirbs sunkų darbą; neš vandens kibirus ir malkas kirs, susižeisdamas nekartą ir išliedamas daug vandens pakeliui.

Čikagos lietuvių evang. reformatų jaunimo grupė, amerikietės Barbara Wahl (viduryje) vizito proga. Šalia amerikietės – Daina Variakojytė, Liet. Protestantų Jaunimo Sąjungos Pirmininkė. Dešinėje – K. Pipynė, reformatų jaunimo vadovas ir E. Gerulis, MŪSŲ SPARNŲ redaktorius.

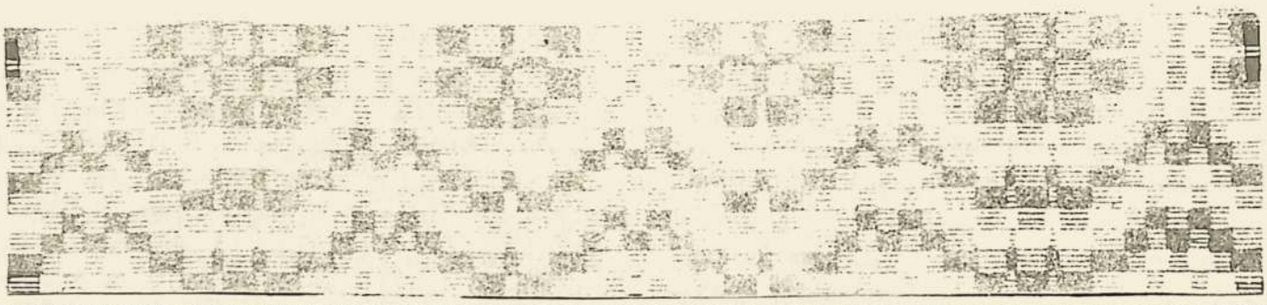

Klausimų – Atsakymų skyriaus vedėjas – kuratorius EUGENIJUS S. GERULIS
Adresas: 4428 S. Western Ave, Chicago 9, Illinois, U.S.A. Tel. LA 3 – 4105

KLAUSIMŲ - ATSAKYMŲ skyriui gavus iš mūsų žurnalo skaitytojų skautų reikalais klausimų, atsakymų ieškome pas tuo reikalu kompetentingą asmenį – kun. Ansą Trakį, kuris yra liet. liuteronų ir reformatų bažnytinių vadovybių įgaliotas būti Skautų Sąjungos Pirmijoje bendru visų evangelikų skautų vyriausiu dvasios vadovu. Žemiau patiekiame kun. A. Trakio atsakymus.

1. Kodel lietuviai evangelikai Skautų Sąjungos Pirmijoje neturi savo dvasios vadovo?

Atsakymas: 1949 metais paskutiniojo didžiojo liet. skautų vadovų suvažiavimo metu Scheinfelde katalikų vyr. dvasios vadovas kun. dr. Vaišnora pareiškė savo veto prieš įsileidimą evangelikų vyr. dvasios vadovo į Pirmiją. Nors pats suvažiavimas beveik vienbalsiai pasisakė už vyr. evang. dvasios vadovo įsileidimą, deja – Pirmija pakluso minėtam dr. Vaišnoros protestui.

2. Kokios privilegijos dėka tarpkonfesinėje skautų organizacijoje tik katalikai gali turėti savo vyriausią dvasios vadovą?

Atsakymas: Liet. Skautų Sąjunga yra viršskonfesinė organizacija, tai visos konfesijos turėtų turėti tas pačias teises ir privilegijas. Bet kad iki šiol tik katalikai turi savo atstovą Pirmijoje, tai tik jų griežtų bekompromisinių reikalavimų dėka.

3. Nuo ko priklauso evangelikų atstovo pakvietimas ar nepakvietimas į Vyriausią Skautų Sąjungos Vadovybę?

Atsakymas: Nuo Pirmijos.

4. Kaip ilgai esama padėtis tęsis, kada pagaliau Lietuvoje buvusi broliškoji skautų vienybės dvasia grįž į šių dienų skautų organizaciją?

Atsakymas: Tikimasi, kad naujoji Pirmija, kuri renkama šiomis dienomis, pagaliau nutars broliškai įsileisti į Pirmiją, šalia katalikų ir evangelikų vyr. dvasios vadovą. Kiek man teko pastebėti, beveik visi skautų vadovai reiškia gilų tolerantiškumą mūsų atžvilgiu. Reiškia net pageidavimą, kad kuo greičiausiai mums evangelikams daromoji skriauda būtų atitaisyta. Gavau įspūdį, kad ir katalikai skautai nori laikyti mus evangelikus savo tikrais broliais ir tikromis seserimis. Kaip turėtume reaguoti, jei ir Naujoji Pirmija būtų bejėgi mūsų atstovą įsileisti? Turėtume toliau kovoti. O jei pagaliau pilnai įsitikintume, kad Liet. Skautų Sąjunga nori pasilikti tik vienos konfesijos įrankiu, tuomi būtų likviduota garbingoji Lietuvos Skautų Sąjunga – vienintelė užsilikusi organizacija, jungusi mūsų visus tautiečius. Bet tikėsime, kad prie tos tragikos minėtas užsispyrimas neprives.

Koks mūsų kuratorių nuošimtis užmiršta prisiųsti Kolegijai savo metinius kuratorinius mokesčius?

Atsakymas: Nuošimtis dar nėra apskaičiuotas, tačiau yra suvedamos žinios, daromi sąrašai, kurie bus paskelbti. Kaip žinome, koleginiai metai skaitomi nuo synodo iki synodo. Už 1950-1951 metus kuratorinis mokestis yra 15 dolerių, už 1951-1952 m. — 12 dol. ir už 1952-1953 m. — 12 dol.

Petras Variakojis,
Kolegijos Iždininkas

NAUJA EVANGELIKŲ KNYGA "PALYDOVAS"

Vyr. Liet. Ev. Liut. Bažnyčios Taryba, Wehnen, Post Ofen, i. Oldenburg, Vokietijoje išleido lietuviams evangelikams-liuteronams svetur PALYDOVĄ. Tai yra knyga 128 pusl. su sekančiu turiniu:

1. Vilniaus ev. liut. bažnyčios altoriaus vaizdas. 2. Kelionėje-sen. kun. A. Keleris, 3. Paskutiniojo liet. ev. liut. synodo vaizdas, 4. Dievo keliais — dr. jur. Martynas Kavolis, 5. Liuteronai visame pasaulyje — dr. Abdel R. Wentz, 6. Evangeliškosios tikybos pagrindai — prof. dr. Edm. Smits, 7. Ištrauka iš dr. M. Liuterio Maž. Katekizmo, 8. Maldos, 9. Mūsų Giesmės — kun. A. Trakis, 10. Evangelikų Himnas, 11. 13 liaudies giesmių su gaidomis, 12. Ev. liut. pamaldų tvarka, 13. Skubusis krikštas, 14. Laidojimas, 15. Lietuvių evangelikų liuteronų tikybinio ir kultūrinio gyvenimo bruožai — dr. K. Gudaitis, 16. Lietuvių Evangelikų Liuteronų Tremties Bažnyčia — Fr. Šlenteris, 17. Tautos Himnas, Maž. Liet. Himnas, Lietuvių Charta ir naudingi adresai. 18. Pasaulinė lietuvių spauda.

Knygą paruošė kun. Ansas Trakis. Atspausdinta 1952 m. Augsburge, tiražas — 2.000. Knygą galima gauti minėtu antrašu, prisiunčiant 50 centų prisiuntimo išlaidoms.

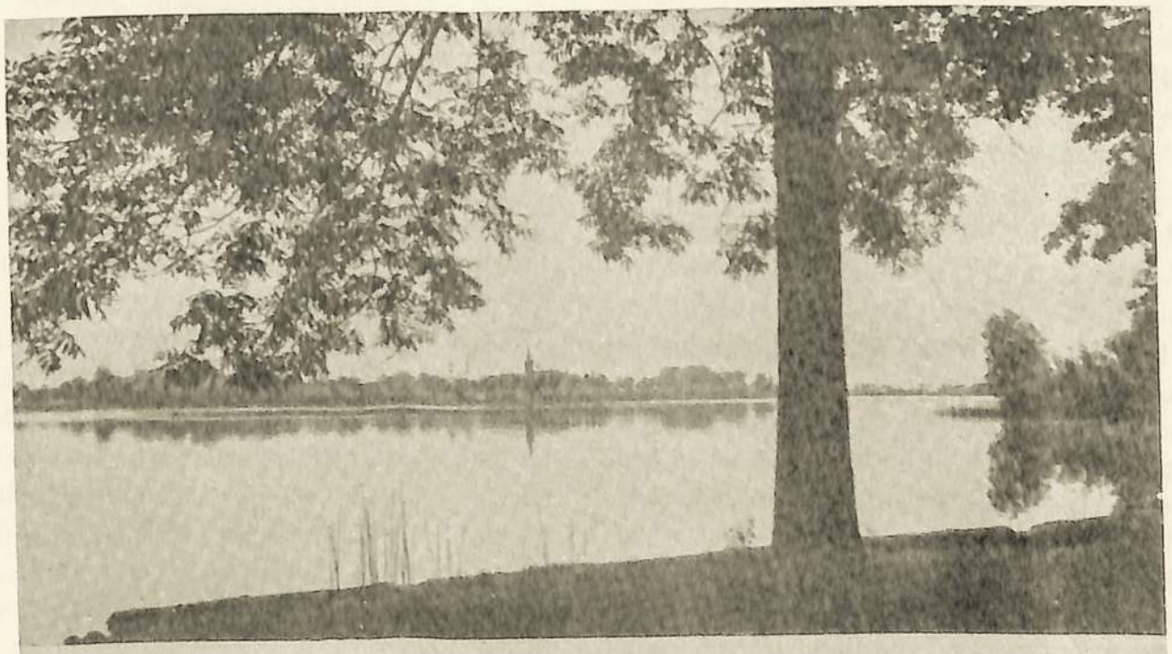

Biržų miesto reginys iš Astravo dvaro.

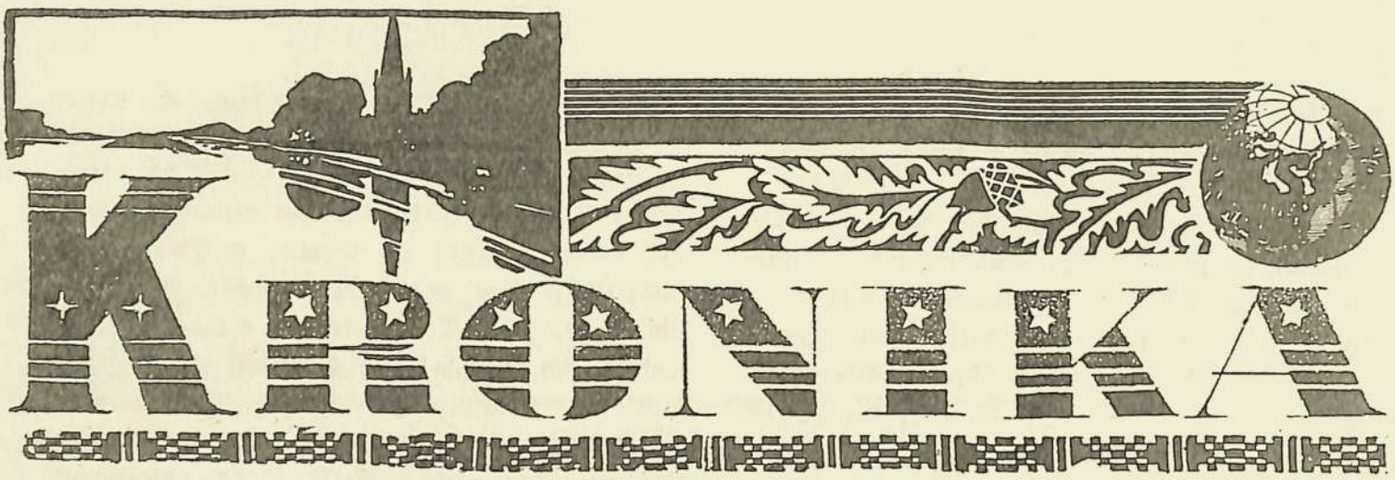

Kronikos skyriaus vedėjas – kuratorius dr. JOKŪBAS MIKELĖNAS
Adresas: 1648 S. Albany Ave, Chicago, Illinois, U.S.A. Tel. LA 1 – 2333

ĮŽANGINIS ŽODIS

Perimdamas kronikos skyriaus redagavimą, kreipiuosi į visus mūsų skaitytojus, kviesdamas bendradarbiauti. Iš viso pasaulio šalių siųskite mums laiškus su žiniomis, veiklos aprašymais ir panašiai. Šiame skyriuje tegu atsispindi ne tik mūsų lietuvių evangelikų veikla, bet ir viso pasaulio protestantų gyvenimas.

SKYRIAUS VEDĖJAS

Mūsų Darbas Ir Talkininkai

– Hermanas Pavilonis –

Vienas šių dienų mokslininkas, kalbėdamas apie praėjusį pasaulinį karą, padarė sekančią išvadą: – Antrasis pasaulinis karas, kai kuriais atžvilgiais, pasuko žmonijos kultūros ratą 500 metų atgal.

Kad šiame pasakyme yra daug tiesos, liudija mums niūrūs miestų griuvėsiai, sunaikintos istorinės, mokslo, meno ir bažnytinės brangenybės. Išeikvotas ne tik materialinis, bet ir dvasinis turtas. Valstybių santykiuose vyrauja jėga, o ne tiesa.

Mūsų tautai, mūsų tėvynei, o ypač mūsų Evangelikų Reformatų Bažnyčiai šis karas davė skaudžiausį smūgį. Jėga išrovė mūsų tautos laisvę ir nepriklausomybę, o jos sūnus ir dukras išbloškė vergijon ir tremtin. Ašarotomis akimis žiūrime į praeitį ir gailimės to, kas buvo sukurta per 400 metų reformacijos gyvenimo Lietuvoje.

Gražieji mūsų bažnyčių pastatai Vilniuje, Biržuose, Kaune, Papilyje, Nemunėlio Radviliškyje, Kelmėje, Švobiškyje, Kėdainiuose, Salamiestyje, Šeduvoje ir Klaipėdos krašte, jei ne visiškai sunaikinti, tai yra paversti į arklydes, sandėlius ir visokeriopai bolševikų išniekinti.

Mūsų broliai ir sesės, kurie pasiliko ten, kenčia nepaprastą vargą, o daugelis jų ištremta į Sibirą arba vietoje nukankinti.

Nors ir daug ko nustojom, bet gi mūsų tikybinė dvasia liko gyva. Ji egzistuoja už geležinės uždangos mūsų pavergtų bro-

lių širdyse, ji taip pat bujoja laisvuose kraštuose gyvenančių ev. reformatų tremtinių tarpe. Mūsų bažnyčios vyriausybė: generaliniai superintendentai, kunigai, kolegija, kuratoriai ir apskritai visi mūsų tikėjimo broliai, nors ir nepalankiose gyvenimo sąlygose būdami, sergi tą mūsų bažnyčios švyturį, kad neužgestų ir, kad atėjus palankiam laikui, jį vėl būtų galima perkelti į išlaisvintą tėvynę.

Tikrai tenka džiaugtis ir dėkoti Dievui, kad Jis leidžia gyventi tiems nepailstatiems mūsų bažnyčios vadovams: generaliniams superintendentams — kun. prof. dr. Povilui Jakubėnui ir kun. prof. dr. Konstantinui Kurnatauskui, taip pat ir jų išauklėtiems kunigams — kun. Stasiui Neimanui, kun. Povilui Diliui, kun. Vytautui Kurnatauskui, kun. Barneliui, kun. Petrui Dagiui ir kitiems, kuriems buvo lemta patekti į laisvuosius kraštus.

Šie mūsų dvasiškiai, taip pat kaip ir kiti kolegijos nariai, atgaivino vėl synodų ir bažnytinės administracijos veiklą. Šioje srityje daug dirbo ir tebedirba energingi mūsų žmonės: kolegijos prezidentas dr. J. Mikelėnas ir generalinis sekretorius Petras Bružas. Jų iniciatyva buvo sušaukti du tremties synodai Vokietijoje ir trys čia Amerikoje.

Jungtinių Amerikos Valstybių humaniškumo dėka, daugelis mūsų ev. reformatų pateko į šią šalį ir neblogai kuriasi savo gyvenimus. Didžiuma jų apsigyveno Chicagoje ir čia užsimezgė pirmas žiedas ev. reformatų bažnyčios realiam veikimui. 1949 m. birželio mėn. 5 d. per Sekmines čia įsteigta pastovi parapija, kuri tapo oficialiu "Evangelical Reformed Church" nariu, North Illinois Synodo globoje.

Parapijos įvesdinimą ir jos įšventinimą atliko vietiniai "Evang. and Reformed Church" kunigai: dr. Felix Peck, dr. Croney, kunigas Schmidt *) ir kunigas Baumgärtel. Nedidelė Šv. Andriaus ev. reformatų bažnyčia Cicero, Ill. buvo beveik pilna žmonių. Virš 80% visų dalyvių sudarė vietiniai amerikonai, kurie atėjo mus pagerbti ir palinkėti Dievo palaimos. Likusius 20% sudarė mūsiškiai, kurių dar visai nedaug buvo atvykusių iš Vokietijos. Šiame mažam būrelyje dalyvavo ir seni lietuviai amerikonai ev. reformatai, atvykę į Ameriką dar prieš pirmąjį karą, būtent: Jokūbas Cirulis su žmona, Andrius Šlekys, J. Jakubauskas su žmona ir P. Januševičius.

Parapijos "krikštatėviais" ir jos kūrimo iniciatoriai buvo kuratoriai: Jonas Kutra, Petras Variakojis ir Hermanas Pavilonis. Nuo pat 1948 metų pradžios ši trejukė turėjo daug pasitarimų tarpusavyje ir su vietiniais amerikonais mūsų bendro tikėjimo žmonėmis, būtent su "Evangelical and Reformed Church" vadovybe bei su Presbiterionų veikėjais. Kaip iš vienų, taip ir iš kitų buvo gautas teigiamas ir nuoširdus noras padėti suorganizuoti parapiją. Kolegija, dar būdama Vokietijoj, nuolatos rašydavo šiems užsimojimams drąsinančius laiškus. Taigi, parapijos kūrimasis vyko gana aktyviai, kad ir labai neskaitlingam žmonių būrely.

Buvo bandyta įtraukti vietinius lietuvius amerikonus, mūsų tikėjimo brolius į šį darbą, bet deja, į tai jie žiūrėjo labai šaltai. To atšalimo priežastis — jų agnostiškumas tikėjimo atžvilgiu ir gana didelis pasidavimas komunizmo hipnozui. Vietinių ev. reformatų lietuvių Chicagoj ir apylinkėse yra priskaitoma apie 100 šeimų, tačiau tik 5% jų parodo susidomėjimo bažnyčios darbui.

Visą organizacinį bei kūrybinį darbą atlieka, beveik išimtinai, mūsų broliai tremtiniai.

Rytinėse valstybėse lietuviai ev. reformatai, vadovaujant kun. P. Dagiui, p.p. Devenių, Trečiokų šeimoms ir kitiems, parodė daug daugiau akcijos, negu Chicagiečiai. Jie daug anksčiau sukruto dirbti bažnyčios atstatymo darbą. Jų pastangomis buvo įkurta Lietuvių Protestantų Sąjunga, buvo leidžiamas žurnalas "Gimtinės Garsai".

Iš Vokietijos atvykusių tremtinių ev. reformatų į Ameriką skaičius kas kart augo ir proporcingai stiprėjo mūsų darbuotė.

Artėjant šeštajam tremties synodui, galima pasidžiaugti mūsų talkininkais ir mūsų darbo vaisiais: Chicagoje įkurta nuolatinė parapija, kuriai vadovauja 2 kunigai: St. Neimanas ir P. Dilys. Vargonais groja mūsų garsūs muzikai: prof. Vl. Jakubėnas ir Aleksandras Kučiūnas. Turime daug gražaus jaunimo ir energingą moterų sąjungą. Čia leidžiamas kuratoriaus Eugenijaus S. Gerulio redaguojamas žurnalas "MŪSŲ SPARNAI". Šią parapiją gausiai remia "Ev. and Reformed Church" vietinis North Illinois Synodas, o pamaldos yra kas mėnesį laikomos "Salem" ev. reformatų bažnyčios patalpose. Čia vyksta ir mūsų tremties synodai bei kiti parengimai.

Praeitą vasarą įkurta skaitlinga parapija New Yorko apylinkėje. Jos iniciatoriais yra kun. P. Dagys ir ponia Kregždienė. Torontе, Ont., Kanadoje egzistuoja irgi skailtinga ev. reformatų ir liuteronų parapija. Šios parapijos įkūrimui daugiausia pasidarbavo kurat. Jokūbas Kregždė.

Synodo ir mūsų kolegijos jurisdikcijoje yra ir Londono, Anglijoje, lenkų ev. reformatų parapija.

Mes lietuviai ev. reformatai esame pasaulio presbiterionų sąjungos pilnateisiais nariais.

Žodžiu sakant, mūsų darbai, mūsų troškimai ir mūsų garbingas vardas turi didžiulės reikšmės. Mumis susidomėjo "Evangelical and Reformed Church Amerikoje" ir pasižadėjo mus materialiniai paremti tol, kol galėsime atsistoti vėl ant savo tvirtų kojų, kol įsigysime savo nuosavą bažnyčios pastatą ir kai mūsų kunigai pajėgs išsilaikyti iš parapijos pajamų.

Mūsų bažnyčios istorijoj amžinai pasiliks įrašyti šių "Evangelical and Reformed Church" kunigų vardai, būtent: kun. Goebel, kun. C. Mayer, kun. C. Schmidt, kun. W. Rest, kun. F. Peck, kun. Croney, kun. A. Koenig, kun. R. Helferich ir kitų. Taip pat ir presbiterionų kunigai: W. J. Dubourdiev ir P. D. Johnson.

Jų pastangomis mes sugebėjome sukurti mūsų bažnyčios gyvenimą ant tvirtų pamatų.

Taigi, nepaleiskime vairo ir irklų iš savo rankų. Kantriai ir drąsiai visi dirbkime. Brėkšta aušra... Darbymečiui reikalinga kuo daugiausia talkininkų!

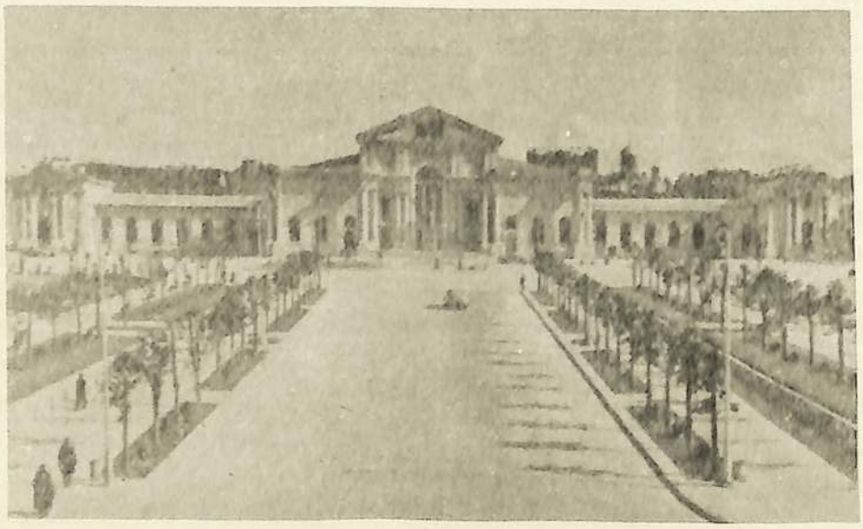

Taip šiandieną atrodo Vilniaus geležinkelio stotis.

EV. REF. PARAPIJA LONDONE, ANGLIJOJE

Ši parapija susideda iš buvusių Vilniaus krašto "Jednota Litevska" Synodo ir iš Varšuvos Synodo narių. Kunigas R. K. Mazierskis, buvęs 15 metų katalikų kunigu ir dabar dirba Londone Ev. Ref. parapijoje, aplanko Ev. Ref. tikybos žmones S. Irlandijoje, Škotijoje ir Walijoje. Bendradarbiauja spaudoje. Jo ilgi straipsniai randami Londono Protestantų Allianco žurnale "The Reformer", žurnale "The Christian Irishman" ir Londono Ev. Ref. jau 5 metus leidžiamame šafirografuotame žurnale "Dobra Novina". Paskutiniame šio žurnalo numeryje p. P. J. Marsh — Siedlewskis plačiai aprašo mūsų šių metų Synodą, kuriame jis pats dalyvavo, kaip Londono parapijos delegatas. Taip pat šiame žurnale plačiai aprašomi tikybiniai sunkumai Italijoje. Ten rašoma, kad po paskutiniojo karo Italijoje pamaldų lankymas ir komunikantų skaičius labai sumažėjo ir iš baigusių po karo katalikų kunigų didelis skaičius (iš šešių — vienas) apleidžia bažnyčios tarnybą. Dideliuose miestuose jau yra bent po kelias dešimtis tokių ex- kunigų. Tas sukelia judėjimą, reikalaujantį plačios katalikų bažnyčios reformos. Nuo 1946 m. šis sąjūdis turėjo daug konferencijų Milane, Florencijoje, Bari bei kitur ir 4 bendrus visos Italijos kongresus Romoje. Ši organizacija leidžia žurnalą, kurio redaktoriumi yra prof. W. Nitti.

ITALIJOJE

Italijoje po šio antro pasaulinio karo pradėjo plisti protestantų tikyba, pavadinta "Kristaus Protestantiškoji Bažnyčia", kuri jau turi 22 bažnyčias, didelę našlaičių prieglaudą ir plačiai laiko biblijos valandėles. Š. m. rugsėjo mėn. 7 d. Italijos policija sustabdė šios organizacijos veikimą, uždarė visas bažnyčias. Iš to kilo nemažas triukšmas viso pasaulio spaudoje. Kadangi šios organizacijos vadai ir daugelis parapijonų yra amerikonai, tai U.S.A. valdžia užprotestavo. Kilo diplomatiniai ginčai tarp Romos ir Washingtono. Amerika laimėjo.

Prie Londono evang. reformatų bažnyčios.

Nuo spalio mėn. 3 d. Italijos vyriausybė vėl leido šiai organizacijai veikti. **Ispanijoje ir Kuboje** kova vedama prieš protestantus. Ši kova tęsiasi jau gana ilgai. Palaidos bandos įsiveržia laike pamaldų į protestantų bažnyčias, jėga išvaiko parapijonus ir kunigus, degina ir kitaip naikina protestantų bažnyčios baldus, kitus įrengimus ir knygas. Padaroma net po 70 tokių užpuolimų per mėnesį. Vienas Ispanijos katalikų aukštas dvasiškis viešai paskelbė, kad su protestantais bus kovojama ir toliau. Amerikos katalikų spauda pasmerkė šios kovos būdus, nes suerzinimas protestantų visuomenės gali pakenkti katalikų interesams Amerikoje, o Romoje katalikų tikybinės viršūnės tyli...

VAKARŲ Vokietijoje išeinančiame žurnale "Christen Gemeinde und Bürger Gemeinde" rašoma: "1951 m. gruodžio mėn. 18 d. įvyko Ev. Liuteronių Doms bažnyčioje, Rygoje, Generalinis Synodas. Į prezidiumą išrinkti sekanti asmenys: Arkivyskupai Phylaretas, Gustavas Turs, Kijwit ir Superintendentas Šernas.

A. A. VILNIAUS DISTRIKTO SUPERINTENDENTAS KUN. JONAS ŠEPETYS

Kun. J. Šepetys gimė 1867 m. kovo mėn. 5 d. Švilpiškio vienkiemyje, N. Radviliškio parapijoje.

Mokėsi Ev. Ref. Synodo gimnazijoje, Slucke. 1893 m. baigė Teologijos mokslus Dorpato universitete. Vienus metus buvo N. Radviliškio kun. Cumfto padėjėju ir nuo 1894 m. iki 1912 m. Švobiškio parapijos kunigu. Čia redagavo pirmą Ev. Ref. laikraštį "Pasiuntinys". Nuo 1912 m. iki 1915 m. buvo N. Radviliškio parapijos kunigu.

Karo aplinkybių verčiamas pasitraukė į Rusiją ir drauge su žmona Klara Šepetiene apie 3 m. mokytojavo M. Yčo gimnazijoje, Voroneže.

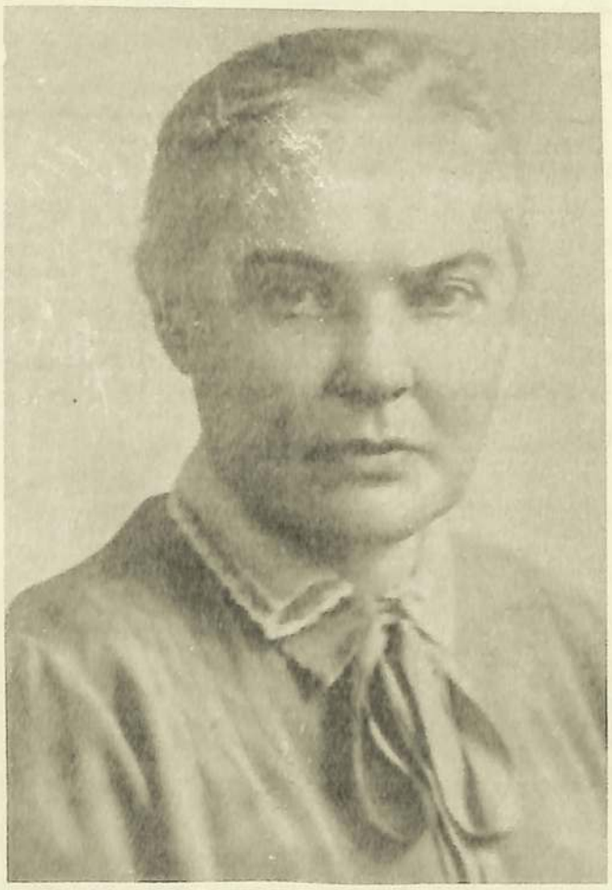

Kuratorė KLARA ŠEPETIENĖ, Lietuvos Evang. Moterų Sąjungos įsteigėja ir ilgametė jos pirmininkė. Šiuo metu gyvena Šveicarijoje, eidama 74 metus.

Po karo grįžo į Vilnių ir ėjo Ev. Ref. lietuvių parapijos kunigo pareigas, dirbo viešame knygyne ir Laikiname Lietuvių Komitete ėjo kasininko pareigas.

Grįžus į N. Lietuvą jis buvo paskirtas Papilio parapijos kunigu. Čia išbuvo 18 metų, atstatė karo sunaikintus bažnytinius trobėsius, sutvarkė parapijos piniginius reikalus.

Bolševikams okupavus Lietuvą, jo gyvenimas pasidarė nebeįmanomas ir jis išvyko į Vokietiją. Susirinkusiems jį išlydėti, kunigas susigraudinęs pasakė: "Aš ten nors ubago teises turėsiu, o čia aš ir to nebeturiu."

Išvyko 1941 m. vasario pabaigoje, o balandžio mėn. 28 d., sulaukęs 74 m., mirė Lodzės miesto ligoninėje ir buvo palaidotas miesto kapinėse.

Jo rašyti darbai:

1. Pasiuntinys,
2. Trumpa Lietuvos reformacijos istorija,
3. Pamokslai,
4. Utopija,
5. Trumpas Ev. Ref. Katekizmas (jo žmonos Klaros Šepetienės išleistas).

NEW YORKAS

New Yorko Lietuvių Protestantų Parapija įsisteigė 1951 m. sausio mėn. Įdomu paminėti, kad parapiją įsteigiant daugiausiai pasidarbavo Vida Klybaitė ir Nijolė Mačiūnaitė. Taip pat daug darbo įdėjo Vilius Pitkunigis, Jonas Vilgalis, Klybai, buvęs Pagėgių gimnazijos direktorius L. Tonas, Maž. Lietuvos atstovas Free Europe Komitete, Lietuvių grupėje adv. M. Tolišius, Audėnienė, Gaurienė, Nastopkienė, Lisauskienė, Maldutienė, Jonas Dagys, Anskolis, Arėjai, Vitkauskai ir kiti. Dėl parapijos įsteigimo daug pasidarbavo ir Lietuvos Generalinis Konsulas pulk. J. Budrys. Nuoširdžiai parapiją rėmė darbu, aukomis ir kiti parapijos nariai. Parapija pradėjusi gyvuoti su 60 narių, šiandien jau turi virš 100.

Parapiją sudaro Ev. Liut., Ev. Ref., ne-

mažas skaičius katalikų, ypač iš mišrių šeimų, net turime ir pravoslavų. Parapiją remia ir senieji ateiviai, kurie atvyko prieš keliasdešimts metų. Kadangi parapija mišri, todėl nutarė laikytis brolišios vienybės ir sudaryti glaudų vienetą, įkuriant visai savystovią parapiją ir taip ją užregistruojant. Prisijungus prie amerikoniško Synodo reikėtų pasirašyti jų išleistus statutus, o tas mūsų parapiją tuojau suskaldytų taip, kad nei vieni nesudarytų jokios parapijos. Taigi, nutarė eiti tuo pačiu keliu, kaip buvo Kaune, Vilniuje, Kelmėje ar Seirijuose, laikytis vieningai ir padėti piniginiai ir moraliai vieni kitiems, remiant savo Synodus. New Yorko parapija samdosi sau bažnyčią ir moka nuomos po 15 dol. už kiekvienas pamaldas ir po 5 dol. bažnyčios tarnui. Po pamaldų, beveik kiekvieną kartą susirenka parapijos salėje kavutei, kurią suruošia parapijos ponios. Čia susipažįsta su naujais nariais, pasitaria visais reikalais ir keletą valandų pabuvoja draugiškame pobūvyje. Parapijos kavutės beveik jau virto tradicinėmis. Parapija, nors dar trumpą laiką gyvuoja, bet turėjo gana geras įplaukas. Vien pinigais surinkta 427,50 dol. Beveik per kiekvienas pamaldas surenka daugiau negu 50 dol. Pajamas padidino ponių suruošta loterija.

Parapiją aptarnauja ir administruoja kun. P. Dagys. Už šias pareigas parapija jam paskyrė po 20 dol. už kiekvienas pamaldas. Viskas ras rodo parapijos ryžtingumą ir norą išsilaikyti.

Mūsų parapiją atlankė ir sveikino bažnyčioje ir kavutėje, New Yorko latvių parapijos kunigas Zarinš, pažadėdamas paramą ir pareikšdamas džiaugsmą dėl bendradarbiavimo. Parapiją sveikino Gen. Konsulas pulk. J. Budrys ir kiti veikėjai.

Parapija buvo suruošusi Ministerio Zaunio mirties minėjimą. Kavutės metu kalbėjo Min. Sidzikauskas, Gen. Konsulas J. Budrys, p. Zaunienė ir kiti. Taip pat buvo suruošti dr. Martyno Yčo ir buvusio Žemės Banko Direktoriaus Petro Kregždės mirties sukakčių minėjimai.

Lietuviai evang. reformatai tremtiniai Švedijoje 1946 metais.

Kalėdų pamaldų metu giedojo p. Zaunienė ir vargonais grojo p-lė Mačiūnaitė. Zauniaus minėjimo pamaldose solo giedojo p-lė Nijolė Mačiūnaitė.

Tai tiek žinių iš New Yorko parapijos veiklos. Parapija pasiryžusi ne tik išsilaikyti, bet augti ir stiprėti, suburiant apie ją visus vienminčius, ir gyvuoti tol, kol ateis laimingoji laisvės valanda mūsų pavergtai tėvynei Lietuvai.

M. Kregždienė

Š. AMERIKOS LIETUVIŲ EVANGELIKŲ SUVAŽIAVIMAS KANADOJE

Suvažiavimas įvyko Toronte, Kanadoje, liepos mėn. 4-6 d. pabaltiečių (St. Andrews) bažnyčios patalpose. Suvažiavimą organizavo kun. A. Trakis, o suvažiavimo techniškąją pusę paruošė Toronto evangelikų jaunimo skyrius, Martynui Yčui vadovaujant. Iš Chicagos atskiru autobusu buvo nuvykusi ekskursija.

Liepos mėn. 4 d. parapijos salėje buvo susipažinimo kava, kurioje dalyvavo apie 150 asmenų. Stalus gražiai ir turtingai parengė, suvažiavusius pasitiko ir nakvynę parūpino — jaunimo skyrius. Gražioje nuotaikoje praėjo vakaras. Buvo susitikta ir pasikalbėta su senais pažįstamais ir užmegstos naujos pažintys.

Liepos mėn. 5 d. nuo 9 val. parapijos salėje nuvo įvairūs pranešimai ir paskai-

tos kunigų: A. Trakio, P. Dilio ir M. Preikšaičio, p. E. Nauburo ir dr. Brožaičio. Popietinėmis valandomis suvažiavimo dalyvių grupės apžiūrėjo gražias Ontario ežero salas.

6 val. vakare suvažiavimo dalyviai susirinko parapijos salėje ir išklausė kun. A. Trakio turiningą pranešimą apie lietuvių evangelikų veiklą. Po to sekė sveikinimai žodžiu ir raštu. Chicagos liet. ev. reformatų parapijos vardu suvažiavimą sveikino kuratorius J. Čigas. Vienbalsiai priimtos protesto rezoliucijos dėl Sovietų genocido Lietuvoje ir dėl nepakvietimo į vyr. Liet. skautų valdybą evangelikų kunigo, kaipo dvasios vadovo. Nutarta pasveikinti Lietuvos įgal. ministerį P. Žadeikį, prof. dr. P. Jakubėną, senjorą kun. A. Kelerį ir p. Šlenterį bei išrinkta komisija kitam lietuvių evangelikų suvažiavimui suruošti. Iš evang. reformatų į komisiją įeina kun. P. Dilys.

Vakarą praturtino ir paįvairino p. Lasyčio vadovaujamas Chicagos lietuvių ev. liuteronų bažnyčios choras, torontiečių jaunimo skyriaus tautiški šokiai ir p. Preikšaitienės solo. Šokėjai ir akordeonistas Jurgis Puodžiūnas buvo apsirengę dailiais tautiškais rūbais.

Vakaro pabaigoje dr. Anysas padarė pranešimą apie VLIK'o ir Lietuvos diplomatų santykius.

Sekmadienį, liepos mėn. 6 d., iš ryto didelėje ir puošnioje pabaltiečių bažnyčioje bendras pamaldas su komunija laikė kunigai: A. Trakis, P. Dilys ir M. Preikšaitis. Prisirinko erdvios bažnyčios pilna salė žmonių, tiek pagyvenusių, tiek gražaus jaunimo.

Chicagos ekskursija apžiūrėjo pasaulio stebuklą — Niagaros krioklį liepos 4 d., o torontiečiai išvyko į Niagarą tuojaus po pamaldų.

Toronto lietuvių evangelikų susivienijimo pirmininkas yra veiklus ir energingas inž. Jurgis Preikšaitis.

Toronto evangelikai reformatai uoliai dalyvauja evangelikų susivienijime; vice-pirmininkas yra Petras Šernas, jaunimo skyriaus vadovas Martynas Yčas, kultūros reikalams vadovas Januševičius. Prie suvažiavimo suruošimo ir programos išpildymo daug prisidėjo Aldona ir Irena Šernaitės.

J. Čigas

IŠ LAIKRAŠČIŲ

Vienoje lietuviškoje kolonijoje Australijoje su daugiau kaip 400 gyventojų plinta labai pavojinga liga, kuri grėsia sunaikinti visą lietuvišką koloniją. Apie ją laikraštyje taip rašo: "Visuomeninių gyvenimu žmonės mažai domisi. Į pamaldas susirenka. Į visuomeninius susirinkimus ar paskaitas ateina apie 20 žmonių. Negalime sudaryti valdybos. Vietoje 5 išrenkame 3 ir įgaliojame, kad patys išrinktieji įkooptuotų 2. Choro nėra. Niekas nebenori dėvėti tautinių rūbų ir šokti tautinius šokius. Kas gali, parduoda tautinius rūbus. Lietuviškų dainų nebegirdėti. Dažnai išgirsti jaunimą traukiant anglišką dainelę. Inteligentai neparodo veiklumo. Skandalinga padėtis." Trumpa žinutė, bet joje glūdi liūdnos ateities perspektyvos. Inteligentija neveikia. Iš istorijos žinome, kad tautinis išsigimimas — gedimas, kaip ir žuvies dvokimas prasideda nuo galvos. Jei jau inteligentija, visuomenės galva ima gesti, tai jau kūnui — visuomenei pavojus. Beabejo, visuomenės nuveiktais darbais pasinaudoti mėgstame visi. O kai visuomenė prašo paimti nors ir nesunkias darbo pareigas, tai "mūsų" nėra.

Amerikos liet. evangelikų suvažiavimas Toronte.

T U R I N Y S

Psl.

Lietuvos Konsulas dr. Petras Daužvardis – SVEIKINIMAS MŪSŲ SPARNAMS 2
Kolegija – MIELOS SESĖS IR BROLIAI 2

RELIGINIS SKYRIUS

Kurat. Halina Dilienė – RELIGINIO SKYRIAUS ĮŽANGINIS ŽODIS 3
Mūsų Sparnai – PASVEIKINIMAS 3
Kun. prof. dr. Povilas Jakubėnas – MINTYS KALĖDŲ ŠVENČIŲ PROGA 4
Kun. Stasys Neimanas – NAUJUOSIUS METUS SUTINKANT 5
Kun. prof. dr. Konstantinas Kurnatauskas – BAŽNYČIOS UŽDUOTIS IR SKELBIMAS .. 6
Kurat. Mykolas Plepys – ĮDOMI KNYGUTĖ 13
Kurat. Hypatija E. O. Yčaitė – PENKTASIS LIET. EV. REF. BAŽNYČIOS SYNODAS TREMTY 15

KULTŪRINIS SKYRIUS

Kurat. Petras Bružas – REFORMATO KELIAS 19
Kurat. Hypatija E. O. Yčaitė – AUKSO TAKAS 22
Kurat. Mykolas Zablockas – NAUJIESIEMS METAMS 22
Kurat. prof. Vladas Jakubėnas – PROTESTANTIZMO ĮNAŠAS Į MUZIKOS RAIDĄ 23
Kurat. Hypatija E. O. Yčaitė – GUTENBERG'O BIBLIJA 27
Kurat. dr. Jokūbas Mikelėnas – PETRAS KREGŽDĖ – 1894 - 1947 31
Kurat. pulk. Jonas Variakojis – KOVOS UŽ LIETUVOS LAISVĘ 33
Juozas Būga – MŪŠIS SU ŠVEDAIS 36

JAUNIMO SKYRIUS

Gen. D. Mac Arthur – MALDA UŽ SŪNŲ 37
Kun. Ansas Trakis – TOLERANCIJOS STOKA SKAUTŲ SĄJUNGOJE 38
A. S. – LIETUVIS – FILMŲ ŽVAIGŽDĖ 39

KLAUSIMŲ – ATSAKYMŲ SKYRIUS 42

KRONIKOS SKYRIUS

Kurat. dr. Jokūbas Mikelėnas – KRONIKOS SKYRIAUS ĮŽANGINIS ŽODIS 44
Kurat. inž. Hermanas Pavilonis – MŪSŲ DARBAI IR TALKININKAI 44
KRONIKINĖS ŽINIOS 47

5023

Mielas Skaitytojau!

Ir vėl Tave aplanko "Mūsų Sparnai". Iš jų Tu sužinai apie mūsų gyvenimą, apie mūsų veiklą. Atsilankydami "Mūsų Sparnai" palaiko dvasinį ryšį tarp mūsų. Tu nesijauti vienišas ir apleistas, kur bebūtum. Kviečiamas ir Tu bendradarbiauti.

Todėl iš savo pusės nepasilik skolingas ir atsilygink už "Mūsų Sparnus" auka ne mažiau 1 dol. už kiekvieną numerį. Jei neatsilyginai už I-ą ir II-rą numerius, tai pridėk ir už juos panašią ar didesnę auką. Tai bus tik popieriui ir už atspausdinimą apmokėti. Redaktorius ir kiti bendradarbiai, aukodami šimtus darbo valandų, dirba be jokio atlyginimo.

Kad būtų žinoma iš ko kiek gauta, prašome užpildyti ir prisiųsti pridedamąją atkarpą.

Pinigus, žurnalui straipsnius, kronikines žinias ir nuotraukas siųskite šiuo adresu:

Magazine Mūsų Sparnai
4428 So. Western Ave.,
Chicago 9, Illinois
U.S.A.

Iki sekančio numerio,

Mūsų Sparnų Administracija.

Pavardė ir vardas. . . . . .

Gatvė. . . . . .

Miestas. . . . . Valst. . . . . .

1953 m. . . . . .mėn. . . .d.

Siunčiama.....dol. už I-mą numerį
Siunčiama.....dol. už II-rą numerį
Siunčiama.....dol. už III-čią numerį

. . . . . .
/Parašas/

Mielas Skaitytojau!

Ir vėl Tave aplanko "Mūsų Sparnai". Iš jų Tu sužinai apie mūsų gyvenimą, apie mūsų veiklą. Atsilankydami "Mūsų Sparnai" palaiko dvasinį ryšį tarp mūsų. Tu nesijauti vienišas ir apleistas, kur bebūtum. Kviečiamas ir Tu bendradarbiauti.

Todėl iš savo pusės nepasilik skolingas ir atsilygink už "Mūsų Sparnus" auka ne mažiau 1 dol. už kiekvieną numerį. Jei neatsilyginai už I-ą ir II-rą numerius, tai pridėk ir už juos panašią ar didesnę auką. Tai bus tik popieriui ir už atspausdinimą apmokėti. Redaktorius ir kiti bendradarbiai, aukodami šimtus darbo valandų, dirba be jokio atlyginimo.

Kad būtų žinoma iš ko kiek gauta, prašome užpildyti ir prisiųsti pridedamąją atkarpą.

Pinigus, žurnalui straipsnius, kronikines žinias ir nuotraukas siųskite šiuo adresu:

Magazine Mūsų Sparnai
4428 So. Western Ave.,
Chicago 9, Illinois
U.S.A.

Iki sekančio numerio,

Mūsų Sparnų Administracija.

Pavardė ir vardas. . . . . .

Gatvė. . . . . .

Miestas. . . . . Valst. . . . . .

1953 m.. . . . . .mėn.. . .d.

Siunčiama.....dol. už I-mą numerį
Siunčiama.....dol. už II-rą numerį
Siunčiama.....dol. už III-čią numerį

. . . . . .
/Parašas/

Mielas Skaitytojau!

Ir vėl Tave aplanko "Mūsų Sparnai". Iš jų Tu sužinai apie mūsų gyvenimą, apie mūsų veiklą. Atsilankydami "Mūsų Sparnai" palaiko dvasinį ryšį tarp mūsų. Tu nesijauti vienišas ir apleistas, kur bebūtum. Kviečiamas ir Tu bendradarbiauti.

Todėl iš savo pusės nepasilik skolingas ir atsilygink už "Mūsų Sparnus" auka ne mažiau 1 dol. už kiekvieną numerį. Jei neatsilyginai už I-ą ir II-rą numerius, tai pridėk ir už juos panašią ar didesnę auką. Tai bus tik popieriui ir už atspausdinimą apmokėti. Redaktorius ir kiti bendradarbiai, aukodami šimtus darbo valandų, dirba be jokio atlyginimo.

Kad būtų žinoma iš ko kiek gauta, prašome užpildyti ir prisiųsti pridedamąją atkarpą.

Pinigus, žurnalui straipsnius, kronikines žinias ir nuotraukas siųskite šiuo adresu:

Magazine Mūsų Sparnai
4428 So. Western Ave.,
Chicago 9, Illinois
U.S.A.

Iki sekančio numerio,

Mūsų Sparnų Administracija.

Pavardė ir vardas. . . . . .

Gatvė. . . . . .

Miestas. . . . . , Valst. . . . . .

1953 m. . . . . .mėn. . . .d.

Siunčiama.....dol. už I-mą numerį
Siunčiama.....dol. už II-rą numerį
Siunčiama.....dol. už III-čią numerį

. . . . . .
/Parašas/